

Ligeværd

- et udviklingsnetværk og talerør for borgere med særlige behov

Anbefalinger fra praksis

HUG

Helhedstækning i
UddannelsesGarantien

Afslutningsrapport

2011

Uddannelse til alle!

ANBEFALINGER FRA PRAKSIS

Indhold

Indledning	5
Lovens formål	5
Projektets formål	5
Målgruppe	6
Praksis.....	6
Anbefalinger	7
Den individuelle uddannelsesplan - som dynamisk redskab for målgruppen	7
Før STU.....	7
Den individuelle uddannelsesplan og relaterede undervisningsplaner.....	7
Idéer til at opnå kvalitet i uddannelsesplanerne	9
PAS og Læringsstile	9
a) UngePAS og PAS Screening	9
Anbefalinger	10
b) STU-elever set i et læringsstilsperspektiv	11
Anbefalinger	12
c) Capability Approach	13
Under STU.....	15
Undervisningsplaner	16
Afslutning på STU	16
Anbefalinger.....	17
Muligheder efter endt uddannelse	17
Hvad skal der til	17

Erfaringer og anbefalinger	18
STU-elever der har påbegyndt anden uddannelse i løbet af deres individuelle STU-tilbud	19
Cases, hvor der bliver påbegyndt anden uddannelse	19
Det nødvendige tværsektorielle samarbejde	20
Behovet for tværsektorielt samarbejde og en koordinator, der forestår dette	20
Anbefaling	21
STU-vejlederen som tovholder	21
Sikring af mangfoldighed af uddannelsesstilbud	21
Hvor har så udfordringerne, når vi vil mangfoldigheden?	23
Myndighedens opgaver	23
Hvordan styres økonomien	23
Anbefalinger	24
Lovgivningsmæssige barrierer	24
1. Målgruppen til loven	24
2. Forsørgelsesspørgsmålet	25
3. Bestemmelsen om folkeregisterkommune virker begrænsende	27
4. Økonomi i STU	27
5. Afklaringsforløb	28
Anbefalinger	28
Forslag til tilføjelser, ændringer m.v. i STU-loven	31
Bilag	32

INDLEDNING

ANBEFALINGER FRA PRAKSIS giver et indblik i nogle af de erfaringer, deltagerne i HUG-projektet har gjort i relation til de problemer og udfordringer, der er opstået i det konkrete udviklingsarbejde i forhold til at sikre målgruppen optimale og individuelle uddannelser. Anbefalingerne giver samtidig et indtryk af de mange diskussioner, der har været i HUG-projektets koordinator- og netværksgruppe og de konklusioner, der efterfølgende er gjort i forhold til good practice. Anbefalinger fra praksis er således ikke et *must*, men derimod anbefalinger til hvordan vi oplever, at optimale STU-tilbud kan organiseres, administreres og ikke mindst tilbydes som individuelle uddannelser til målgruppen, således at de unge oplever at kunne tage ejerskab af uddannelsen.

Fra erfaringer og praksis i HUG anbefaler vi at tage udgangspunkt i, at:

- en STU er *virkeliggørelsen af en individuel uddannelsesplan*, ikke et forløb på et center med ét koncept,
- en STU er en *uddannelse med konkrete mål*, ikke endnu en afklaring.

LOVENS FORMÅL

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.

Stk. 2. Ungdomsuddannelsen retter sig mod unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen sikrer, at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov orienteres om uddannelses tilbuddet efter denne lov.

PROJEKTETS FORMÅL

Projektets mål er at udvikle metoder og modeller for etablering og gennemførelse af individuelle uddannelsesplaner for personer med særlige behov i relation til lov nr. 564 af 6. juni 2007. Det er ligeledes målet at implementere resultaterne i landets kommuner, dette i samarbejde med KL, vejledere ved UU og uddannelsesinstitutioner.

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, efterfølgende benævnt STU, Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse, er generelt en anderledes måde at tilrettelægge et ungdomsuddannelsesforløb på. Uddannelsen skal bygge på en individuel uddannelsesplan, som den unge ønsker og kan se mulighederne i og tillige være en plan, der sigter på helheden i den unges liv, således at den unge opnår de kvalifikationer og kompetencer, der kan sikre et ligeværdigt liv som medborger. Loven sikrer desuden, at målgruppen har et retskrav på at få et STU tilbud.

Uddannelsesplanen er individuel, og den er den enkelte elevs helt egen plan udarbejdet i samarbejde med UU. UU har også ansvaret for opfølgning og afslutning på uddannelsesforløbet. Uddannelsen er kommunalt forankret, hvilket medfører, at det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for den enkelte unges uddannelse og dens gennemførelse med udlevering af kompetencepapirer.

I projektbeskrivelsen står der: Som et produkt af projektets arbejde vil der efter projektets afslutning i 2011 foreligge en manual med eksempler og anbefalinger på udarbejdelse og gennemførelse af 3-årige individuelle uddannelsesplaner. Vi har valgt at bruge betegnelsen **Anbefalinger fra praksis** i stedet for manual, da vi finder denne betegnelse mere dækkende for nærværende beskrivelse af problemer og anbefalinger fra den praksis, der har været synlig i projektarbejdet.

MÅLGRUPPE

Projektets målgruppe er "Unge med særlige behov", der ikke har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse i det traditionelle uddannelsessystem. De er alle under 25 år, når de starter på uddannelsen. Målgruppen er den gruppe af unge, som "Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov" henvender sig til. Potentielt set udgør målgruppen ca. 7.000 personer, og ca. 100 unge deltager i dette projekt.

De ca. 100 deltagende unge er repræsentative for målgruppen, og deltagerne er bosiddende rundt om i landet. Fælles for alle er, at de ikke har kunnet profitere af det traditionelle uddannelses-system. Det drejer sig bl.a. om bogligt svage, socialt utilpassede unge, psykisk udviklingshæmmede, unge med multifunktionsnedsættelser m.fl.

Vi finder derfor, at projektets målgruppe opfylder lovens bestemmelse, da *Ungdomsuddannelsen retter sig mod unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse.*

Praksis

Målgruppen består af unge, der ikke (selv med den maksimale specialpædagogiske støtte) kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Definitionen er speciel, fordi den er udtryk for en negativ afgrænsning med et omvendt adgangskriterium i forhold til de andre ungdoms-uddannelser. Det betyder, at man ikke kan kvalificere sig til den. Det har vist sig, at der er meget store forskelle på, hvordan kommunerne fortolker afgrænsningen af målgruppen. Hvis du f.eks. bor i A kommune, så vil du få tilbuddet; hvis du flytter til B kommune, vil du ikke få tilbuddet. Afgrænsnings-problemerne gælder både i forhold til andre ungdomsuddannelser, og problemerne eksisterer ligeledes ved vurderingen af, om den enkelte unge har funktionsevne nok til at gennemføre et STU forløb, og /eller om den unge har svært ved at modtage undervisning i 840 timer. Skal der i den situation gives afslag, eller er uddannelsesplanen udarbejdet uden tilstrækkelige individuelle hensyn til den enkelte unge? Hvis der gives afslag, hvad skal der i givet fald sættes i stedet for? Der er endvidere tale om, at en ung ikke kan kvalificere sig til STU, men at dette udelukkende afgøres af den unges kommune. Som rapporten viser, er der nemlig store forskelle fra kommune til kommune på, hvad der lægges til grund for en afgørelse om manglende kvalificering.

Anbefalinger

Vi anbefaler derfor, at målgruppen og dennes lovfæstede ret til uddannelse beskrives på en ny måde.

Der bør findes en positiv målgruppebeskrivelse, der kan medvirke til, at der ikke opstår en gråzone mellem optræning og behandling efter social- og arbejdsmarkedslovgivningerne på den ene side og STU loven på den anden side. STU bør derfor være et ligeværdigt uddannelses tilbud.

DEN INDIVIDUELLE UDDANNELSESPLAN - SOM ET DYNAMISK REDSKAB FOR MÅLGRUPPEN

1. Før STU:

Den individuelle Uddannelsesplan og relaterede undervisningsplaner

Et vigtigt mål for projektet har været, at udvikle metoder og modeller for etablering og gennemførelse af individuelle uddannelsesplaner for personer med særlige behov i relation til lov nr. 564 af 6. juni 2007. Det har ligeledes været vigtigt, at dette udviklingsarbejde er sket i et godt samarbejde med kommuner (KL), vejledere ved UU og Ligeværds uddannelsesinstitutioner m.fl.

Det har været en stor udfordring for deltagerne at sikre kvaliteten og individualiteten i udarbejdelsen af den enkelte elevs egen uddannelsesplan. En uddannelsesplan der matcher den unges potentialer, modenhed og interesser samtidig med, at der sikres progression i den enkelte unges udvikling.

Hvad er en individuel uddannelsesplan for en størrelse? Sikres det individuelle bare ved at ændre navne, cpr. nr. og adresser på planerne? NEJ! - en sådan tænkning har naturligvis ikke været på tale i projektet. Vi erfarede hurtigt, at det drejede sig om at få beskrevet den enkelte elev så konkret som muligt i relation til ønsker, potentialer, erfaringer, muligheder, sociale liv og færdigheder m.m.

Vore erfaringer viser, at hvis planerne skal virke, så skal de indeholde og beskrive de uddannelsesdele, der giver den enkelte unge kompetencer og færdigheder, og de skal medvirke til at fremtidssikre helheden i den unges liv. Det er helhedsbetragtningen, der er forudsætningen for, at det virker!

Opgaver der kan løses af en koordinerende person evt. med UU-vejlederen som tovholder:

I forbindelse med indstilling og visitation til STU bør den absolut vigtigste opgave være at få beskrevet den unges funktionsniveau. Den unge bør være, og opleve sig som midtpunkt i denne proces.

Nedenstående punkter er elementer, der med fordel vil kunne indgå i arbejdet med den optimale visitation og indstilling til STU:

- Med adgang til kommunens persondatasystem fremskaffes relevante oplysninger om den unge fra forvaltninger, PPR og evt. statusrapporter fra specialskoler.
- I samarbejde med PPR og sagsbehandlere at få bevilliget nødvendige tests og udtalelser (WISC, WAIS, PAS, læringsstile, neuropsykologiske undersøgelser), når disse ikke foreligger, og når der i øvrigt ikke foreligger tilstrækkelige oplysninger.

- Få afstemt den unges muligheder og forventninger. Der er ofte bestemte forventninger, men det er ikke altid lovgivning, bevillinger og/eller kommunal beslutning tilgodeser disse forventninger. Eks.: En ung ønsker en bestemt institution, men en afstemning med sagsbehandler og andre beslutningstagere indikerer, at man nok vælger et andet tilsvarende tilbud. En sådan situation kan vendes fra at være en mulig konfliktsituation til at være et godt udgangspunkt for en uddannelse, såfremt der er tillid og forståelse på begge sider. I den proces kan og bør vejlederen være en værdifuld katalysator.
- Sørge for at så mange problematikker som muligt er afklarede før selve visitationen – i bedste fald således at visitationen nærmest er en formsag. Det indebærer selvfølgelig, at der er meget stor grad af sikkerhed for, at den unge rent faktisk tilhører målgruppen, og at andre muligheder under andre lovgivninger er undersøgt/afprøvet (ex. tilbud efter LAB).
- Sikring af kvaliteten i den enkeltes STU forløb.
- Udarbejde Indstillinger og efterfølgende uddannelsesplaner som den unge kan tage ejerskab af.
- At der er sikret en problemfri overgang, når den unge fylder 18 år.
- Sidst men ikke mindst sikre, at den unge og forældre/værge har tillid til vejlederen, som den fagperson, der er den unges vejleder og rådgiver og gør det mulige inden for lovgivningsmæssige rammer for at hjælpe den unge – naturligvis også med en god relation til det kommunale system.

I forhold til den unge og forældre/værge:

- Oplyser navne på og evt. formidling af kontakt til aktuelle sagsbehandlere i diverse forvaltninger og afdelinger.
- Jævnligt følge den unge til møder med sagsbehandlere i diverse forvaltninger og afdelinger og/eller informere generelt om sagsgang og evt. lovgivning for at klæde den unge og forældre/værge på til møder.
- Være generel vidensbank om de paragraffer, der er relevante for den unges aktuelle situation.
- Støtte og informere omkring sagsgang, ansøgninger mv. vedrørende forsørgelse og evt. formidle de nødvendige kontakter.
- I forbindelse med overgang til uddannelsen sikre, at der er kontakt mellem afgivende og modtagende institution med henblik på evt. videregivelse af informationer om pædagogisk miljø, såfremt der er tale om unge med massive vanskeligheder.
- Informere om muligheder for at søge hjælp hos CHK (Center for Hjælpemidler og Kommunikation).
- Være støttende/informerende i de tilfælde hvor en ung har brug for hjælp, der rækker ud over STU forløbet. Her tænkes f.eks. på psykologhjælp, kontakt til ungdomspsykologien, oligofreni team, distriktspsykiatri osv.
- Være støttende/informerende når den unge står i problemer, der ikke har direkte forbindelse til STU forløbet – f.eks. konflikter med kammerater, familie, retsvæsen eller lignende.
- Være almen vidensbank om mange forskellige småproblemer og spørgsmål, der melder sig for den unge i kontakten med de kommunale systemer.

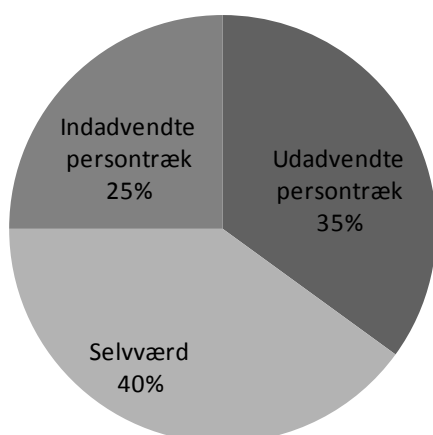
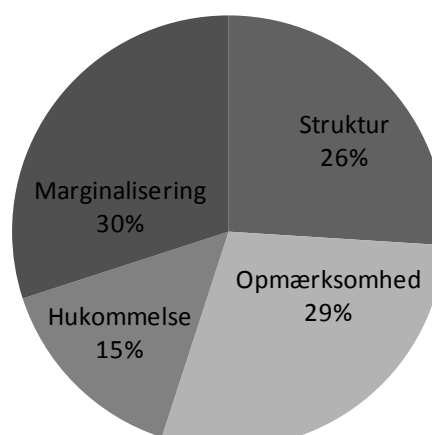

I forhold til det kommunale system:

- Den person, der ved, hvor den unge er på vej fra og til i uddannelsessystemet, og den person, der har føling med, hvilke tiltag der bør sættes i værk omkring forsørgelse, bolig og beskæftigelse.
- Den person, der kan informere om manglende institutionstilbud til de unge.
- Den person, der er primusmotor i kontakt mellem vejleder og sagsbehandlere i Ungeindsatsen omkring de unge på STU.

Ideer til at opnå kvalitet i uddannelsesplanerne**PAS og Læringsstile****a) Unge PAS / PAS Screening – din tænkning og personlige stil v/ Lotte Behrend**

- med baggrund i Unge PAS vurderinger af ca. 25 STU-elever ses følgende resultater:

Persontræksanalyse**Kognitiv struktur**

Resultater har dokumenteret, at de unges primære problem handler om koncentration og i at magte strukturering. Der er derimod ikke dokumenteret et hukommelsesproblem. Dermed kan konkluderes, at de unge faktisk godt kan tilegne sig en viden.

Det særlige ved UngePAS og PAS Screening er analysens kognitive resultater – altså hvordan den unge tænker! Tænkning er forudsætning for læring, så derfor bør man vide, hvilken tænkning den enkelte unge person kan magte – ja helt ned til om det er sætninger med 3 ord eller 5 eller mere.

Der er i hele valideringen af UngePAS og PAS Screening hos danske unge personer set en sammenhæng til personlige problemer. Det betyder, at hvis den unge har mange personlige problemer, så kan dette stoppe al læring.

Der er ved den første analyse af de unge STU-elever alvorlige selvværdsproblemer samt en personlig adfærd, der desværre betyder, at de skælder meget ud på deres omverden. Så selve læringsmiljøet skal først og fremmest tilrettelægges ud fra at skabe en kommunikation og samtale, der er acceptabel, og derfra kan læring så påbegyndes.

UngePAS og PAS Screening er nu både valideret og standardiseret på over 500 unge normalpersoner. Dette giver en stor sikkerhed i analysen, men medføre jo også, at de helt basale kognitive funktioner – og de unges personlige problemer – bør komme ind som en første prioritet i STU- elevernes undervisning. Hvis der ikke kan reduceres på de unges problemmængde, vil der ikke ske en læring.

En reduktion af problemer gøres ved at lægge positive oplevelser ind over deres tidlige erfaringer. Derfor vil en oplevelsesbaseret pædagogisk tilgang her være anvendelig. Det gælder om, at en hvilken som helst oplevelse skal filmes, fotos skal tages og derfra skal oplevelserne bearbejdes, så de danner baggrund for at styrke selvværdet og en oplevelsesbaseret koncentration.

Ligeledes vil en handlingsbaseret pædagogisk tilgang betyde at de unge kan handle sig frem til løsninger. Dette betyder, at mange opgaver kan tage inspiration fra spejderbevægelsen – herunder også duelighedsmærker for veludførte handlinger.

Anbefalinger

UngePAS og Læringsstil (ver.2) er to systemer, der hver for sig dels kan skabe et grundlag for læring og tænkning og dels skabe en differentieret tilgang til læring. Der bør derfor forsøges et udviklingsarbejde mellem de to tilgange, hvor der skabes et mere målrettet system, der kan tage højde for:

- den unge STU-elevs særlige kognitive funktionsproblemer
- den unges personlige og sociale problemer
- hvilke typer af læringsstile der er repræsenteret
- en casebaseret grundbog med undervisningseksempler
- et evalueringssystem, der kan vise den unges udvikling – kognitivt, læringsmæssig, personligt og socialt.

(Der er skrevet mere end 20 bøger og mange artikler om temaer i området, der hver for sig skaber en særlig indsigt og faglighed. Læs evt. mere på www.munkholm.cc)

b) STU- elever set i et læringsstilsperspektiv v/ Svend Erik Schmidt

Indledning:

I HUG-projektet satte vi os for at undersøge, hvad PAS og LÆRINGSSTILE kan bidrage med i forhold til kortlægning af og handlingsanvisninger til unge med særlige behov og deres pædagogiske virkelighed.

PAS og LÆRINGSSTILE er meget forskellige i deres natur, men de har en fælles sag – nemlig et anerkendende syn på eleven og dennes muligheder.

Der blev afholdt en startkonference med indlæg omkring begge tilgange. På baggrund heraf og efter drøftelser med deltagerne i HUG-projektet blev konklusionen, at der skulle arbejdes videre med at afprøve ideerne i et pilotprojekt. PAS er meget stærk på kortlægningsdelen og læringsstilerne har nogle meget detaljerede og konkrete pædagogiske handleanvisninger.

Der er derfor ikke tvivl om, at der kan skabes en synergieffekt, og at resultatet vil blive epokegørende.

Hvad er læringsstile?

Læringsstile handler om, at ethvert individ har sit helt eget sæt af læringspræferencer, når individet skal lære noget nyt og/eller svært stof. Ved at anvende disse præferencer har mere end 40 års dokumenteret forskning vist, at individet bliver klogere og lettere husker det stof, der er tilegnet.

I den oprindelige læringsstiltækning var den pædagogiske konsekvens, at individer med næsten identiske læringsstile skulle gå i samme klasse og undervises af en pædagog eller lærer, der har samme læringspræference.

På baggrund af nyere forskning i læringsstile og "brain based learning" er der udviklet en ny læringsstilsmodel (Læringsstile version 2,0), hvor den pædagogiske konsekvens bliver, at individer med forskellige læringsstile netop skal gå i den samme klasse og møde pædagoger og lærere med forskellige læringsstile.

Vi anerkender fortsat, at effektiviteten af læringen stiger, hvis pædagogen eller læreren dels kender den unges læringsstil og dels er bevidst om sin egen undervisningsstil, men dette skal ske i en pædagogisk kontekst, hvor forskelligheder bliver en styrke.

I relation til HUG er der pt. opnået følgende erfaringer fra pilotprojektet:

I en kommune er der med baggrund i anbefalingerne i UngePAS og PAS Screening givet ideer til hensigtsmæssige konkrete pædagogiske tiltag. Det viste sig imidlertid, at der var behov for at supplere den grundige UngePAS og PAS Screening med nogle konkrete spørgsmål vedr. den unges læringspræferencer – dette for at kunne give tilstrækkeligt konkrete praktiske anvisninger.

I forbindelse med det konkrete arbejde med kortlægningen af 5 unge i et STU forløb, viste det sig, at mange af de stillede spørgsmål var for vanskelige og for abstrakte – derfor måtte de omformuleres!

Eksempler på nye formuleringer:

Visuel

1. Jeg har let ved at huske ansigter
2. Jeg husker bedst, når jeg laver billeder af det jeg skal huske inde i hovedet.

Auditiv (tale/høre)

1. Jeg kan bedre lide lydbøger end almindelige bøger.
2. Jeg vil hellere fortælle om noget end skrive om det.

Taktil (røre)

1. Jeg sidder ofte og piller ved noget, når jeg skal lytte.
2. Jeg kan godt lide de opgaver, hvor jeg skal bruge hænderne.

Kinæstetisk (gøre)

1. Jeg lærer bedst af det jeg oplever i virkeligheden.
2. Jeg kan bedst huske, hvad jeg får fortalt, hvis jeg bevæger mig imens.

I en anden kommune fokuserede man på, at uddannelsesplanen er udtryk for kommunikation og dialog imellem fagfolk, og at den unge absolut intet forhold har til indholdet.

Derfor opstod ideen om at udvikle en manual til den unge i et sprog, den unge forstår.

Dette udviklingsarbejde bør igangsættes og rummer meget store perspektiver.

Anbefalinger

1. Udvikling af kortlægningsværktøj specifikt til målgruppen!
Det eksisterende materiale er for kompliceret. Der kan sagtens udvikles et materiale, der er tilpasset den unges kognitive niveau og som rummer masser af muligheder for at arbejde innovativt (nyt, nyttigt og nyttiggjort).
2. I forlængelse af ovenstående bør uddannelsesplanen suppleres af en manual, som den unge selv forstår og hermed med større sandsynlighed kan få et ejerskab af.
3. Kompetenceudvikling af de pædagogiske medarbejdere!
Det er vigtigt, at de pædagogiske medarbejdere kender til læringsstile version 2,0.
Det er ligeledes vigtigt, at de kan kortlægge de unges læringsstile, forudsætninger og funktioner samt er bevidste om deres egen undervisningsstil.
Endelig skal medarbejderne kunne tilrettelægge forløb i respekt for forskellige læringsstile.
Man kunne arbejde på at give nøglepersoner en egentlig certificeringsuddannelse.
4. Det vil være en fordel at kunne bruge dette kortlægningsværktøj så tidligt som muligt i den unges uddannelsesforløb. (mere kan læses på www.svenderiksmidt.dk)

c) Capability Approach

Indledning

Capability Approach er en ny måde at anskue helhed, lighed, og den enkeltes reelle muligheder på. Denne tilgang, som inden dagens program endnu ikke var kendt i Danmark af andre end en lille skare på Danmarks Pædagogiske Universitetskole, bærer navnet Capability-tilgangen. Det er nobelprisvinderen Amartya Sen, der har tænkt og skrevet de grundlæggende tanker bag Capability Approach.

Tankegangen bag Capability Approach er allerede i udlandet et varmt emne indenfor generel pædagogik, uddannelse og udvikling af mere helhedsorienterede og socialt retfærdige samfund. Et samfund med reel lighed og helhed i det enkelte menneskes liv! Dette har de fleste sympatier for, men hvordan kan det gøres, og hvad skal der til?

Det væsentlige budskab er, at et socialt retfærdigt samfund ikke blot kan fokusere på at sikre en række basale goder ligeligt fordelt, men i stedet må der tages hensyn til den enkeltes reelle mulighed for at vælge at anvende goderne.

Som alle, der arbejder med unge med særlige behov, er klar over, giver den formelt set lige adgang til ungdomsuddannelse ikke alle den reelle mulighed for frit at vælge en ungdomsuddannelse. Dette og en række andre eksempler er meget tydelige for os, men der er også tilfælde, som ikke umiddelbart åbenbares for os. Her kommer capability-forståelsen ind og provokerer til eftertænksomhed.

Capability kan i denne tænkning ikke oversættes nemt til dansk, da begrebet her dækker mere end den enkeltes evne eller formåen. Der er nemlig først tale om, at det enkelte menneske har en capability, når han/hun evner noget og samtidigt har den reelle mulighed for at vælge at anvende evnen i praksis.

Det er f.eks. ikke nok at evne at køre en bil - man skal i dette tilfælde også have den reelle mulighed, hvilket kræver et kørekort og rådighed over en bil. Men for en række af vores unge er end det ikke nok. Der er tilfælde, hvor det først er en capability, hvis en handicapeget bil er til rådighed. Kernebudskabet er, at det gælder om at udvide den enkeltes reelle muligheder (sættet af capabilities). Jo flere reelle muligheder den enkelte har frihed til at vælge mellem, des større er muligheden for, at den enkelte kan vælge at leve det liv, den enkelte har grund til at værdsætte – hvilket i sidste ende bringer mennesket tættere på hovedmålet, der her er velbefindende og livsværdi.

En grundlæggende liste over reelle muligheder

Det enkelte menneske kan ikke råde over alle mulige capabilities, men ifølge moralfilosoffen Martha Nussbaum er der en grundlæggende liste på ti capabilities, som ethvert socialt retfærdigt samfund som minimum skal give sine borgere. Disse ti basale capabilities er grundlæggende for det hele menneske. Eksempelvis capabilityen "at leve", hvilket vil sige at have den reelle mulighed for: "ikke at leve et så reduceret liv, at det ikke er værd at leve". Måske kan en særligt tilrettelagt uddannelse være med til at give det livsindhold til resten af livet, så det ikke reduceres til blot at være til.

- I Liv:**
At være i stand til at leve et helt liv af normal længde. Et liv, der ikke er så reduceret, at det ikke er værd at leve.
- II Kropsligt helbred:**
At være i stand til at have et godt helbred, hvilket omfatter en passende kost og et egnet sted at bo, men også at have mulighed for at finde en kæreste og evt. stifte familie.
- III Kropslig integritet:**
At være i stand til at bevæge sig omkring i samfundet uden skam. At kunne sætte og få respekteret egne grænser for kropslig integritet.
- IV Sanser, Fantasi og Tænkning:**
At være i stand til at bruge sanserne, fantasere, tænke og ræsonnere på en "ægte menneskelig" måde. En måde, der bl.a. er tilvejebragt af passende uddannelse.
- V Følelser:**
At være i stand til at knytte sig til andre. At elske dem, som elsker og passer på én, samt føle sorg, når de ikke er der. Ikke at blive stoppet i sin følelsesmæssige udvikling pga. frygt eller angst.
- VI Praktisk fornuft/Praktisk tænkning:**
At kunne forme en opfattelse af det gode samt reflektere kritisk over og deltage i planlægningen af sit eget liv.
- VII Tilhørsforhold:**
At kunne og have mulighed for at leve sammen med andre i et socialt fællesskab med fokus på at kunne sætte sig ind i andres tanker og følelser og samtidig at have selvspekt og blive behandlet lige.
- VIII Andre arter:**
At kunne leve i overensstemmelse med og i relation til dyr, planter og naturens verden i almindelighed.
- IX At lege:**
At være i stand til at kunne le, lege og nyde forskellige fritidsaktiviteter.
- X Kontrol over egne omgivelser:**
At kunne deltage i beslutninger både angående ens eget liv, men også politisk deltagelse, retten til ytringsfrihed samt muligheden for beskæftigelse i form af arbejde.

Den første plan, der bliver udarbejdet mellem den unge, dennes forældre eller værge og UU er reelt en indstilling til kommunalbestyrelsen om at få en STU, der matcher de ønsker for kompetencer, der er beskrevet i planen. Planen er basis for en kommunal godkendelse, afklaring og udarbejdelse af den endelige uddannelsesplan.

Eksempel på Indstillingsskema:

(se bilag A)

2. Under STU:

Opgaver der kan løses af en koordinerende person evt. en UU-vejleder som tovholder:

- Jævnlig følge den unge til møder med sagsbehandler i diverse forvaltninger og afdelinger og/eller informere generelt om sagsgang og evt. lovgivning for at klæde den unge og forældre/værge på til mødet.
- Være generel vidensbank om de paragraffer, der er aktuelle for den unges situation.
- Har den opfølgende forpligtigelse mindst én gang om året og/eller efter behov, således at der foretages nødvendige justeringer af det individuelle forløb.
- Støtte og informere omkring sagsgang, ansøgninger mv. vedrørende forsørgelse evt. hjælpe med at formidle de nødvendige kontakter.
- I forbindelse med praktik sikre, at der er kontakt mellem den unge, uddannelsesstedet og praktikstedet med henblik på videregivelse af vigtige og nødvendige informationer for et godt forløb. Disse informationer gives efter aftale med den unge og evt. dennes værge.
- Informere om muligheder for at søge hjælp hos CHK (Center for Hjælpemidler og Kommunikation).
- Være støttende/informerende i de tilfælde hvor en ung har brug for hjælp, der rækker ud over STU forløbet. Her tænkes f.eks. på psykologhjælp, kontakt til ungdomspsykiatri, oligofreni team, distriktspsykiatri osv.
- Være støttende/informerende når den unge står i problemer, der ikke har direkte forbindelse til STU forløbet – f.eks. konflikter med kammerater, familie, retsvæsen eller lignende.
- Være almen vidensbank om mange forskellige småproblemer og spørgsmål, der melder sig for den unge i kontakten med de kommunale systemer.
- Være ajour med opgaver igangsat før påbegyndelsen af STU.

I kraft af den kontekst UU-vejlederne arbejder i, er der i erhvervet en del viden og erfaring, som vejlederne må være indstillet på at tage ansvar for i det kommunale system. Den ekstraordinære indsats fra vejledernes side, forventes på sigt at kunne aflæses i resultaterne – altså en positiv afsmitning på fremtiden for de unge. Der er i vejlederoptikken ikke den mindste tvivl om den positive betydning af etablering af en fremtidig, tværsektoriel tovholder vil have for den unge og for den unges uddannelse.

Eksempler på Uddannelsesplaner:

(se bilag B)

Undervisningsplaner

I henhold til UVM bekendtgørelse om ungdomsuddannelsen skal der udarbejdes planer for undervisningen i uddannelsens delelementer.

I forhold til den individuelle uddannelsesplan opleves det i projektet, at matchende undervisningsplaner bør udarbejdes af de uddannelsesinstitutioner, der står for gennemførelsen af den enkeltes uddannelse eller dele af uddannelsen. Disse planer skal indeholde pædagogiske og didaktiske metoder såvel som konkrete mål for den individuelle undervisning i forhold til de ønskede fag og aktiviteter som f.eks. Dansk, Matematik, IT, erhvervsfaglige tilbud og bo-undervisning, der fremmer den unges personlige udvikling. Ligeledes vil der kunne indgå aktiviteter, hvor den unges evne til at indgå i sociale sammenhænge og få et selvstændigt og aktivt fritidsliv udvikles. Vi finder, at det optimale undervisningsforløb med fordel tilrettelægges i forhold til den unge set i et helhedsorienteret perspektiv. (se også Videoklip m. Julie.)

3. Afslutning på STU:

Når en ung afslutter sit STU forløb, skal kommunen udstede et kompetencepapir. I projektet finder vi imidlertid, at det er mindst lige så vigtigt, at den unge også er sikret gode aftaler for fortsat udvikling af kompetencer og kvalifikationer. Dette bl.a. med aftaler om bo-situation, fortsat uddannelse, praktik og job, forsørgelse, nødvendig støtte m.m. For nogle af de unge, der har gennemført STU forløbet, har det vist sig, at der ikke er lavet de nødvendige aftaler for deres fremtid. Målgruppen er personer, der hurtigt mister opnåede kompetencer, hvis kompetencerne ikke holdes ved lige, og ligeledes mister de hurtigt modet og engagementet. I projektet viser erfaringer, at det for alle parter er en god idé med forståelige planer, der sikrer den unge fortsat udvikling indgået mellem den unge og involverede sektorer.

Eksempler på Kompetencepapirer:

(se bilag C)

Opgaver der kan løses af en koordinerende person - evt. UU-vejleder som tovholder:

- Sikre at de unge får udleveret kompetencepapirer
- Sikre at de unge får en helhedsorienteret plan for fremtiden der forsætter den progression i den enkeltes udvikling, der er opnået i STU-forløbet
- Være katalysator for, at Problemer og/eller konflikter, løses i mindelighed og inden for relativ kort tidsramme.
- At STU-eleverne sikres helhedsorienterede tilbud med inddragelse af andre kommunale forvaltninger – f.eks. et relevant bo-tilbud, en støtteperson / mentor, fortsat uddannelse, job og ikke mindst at deres personlige økonomi er sikret.
- Sikre et godt samarbejde og gode informationer til forældre/værge, den unge, fagpersoner hos udbydere, praktikværter samt kommunale fagpersoner.
- Sikre at beslutninger og afgørelser sker hurtigt og med opbakning, samt at de giver ro i forhold til den unges fremtid.

Anbefalinger i relation til at STU-elever gennemfører en individuel STU

- A) STU-eleverne har en koordinerende person (Vejleder / tovholder).
- B) Alle STU elever får udarbejdet en ressourceprofil ved start af uddannelsen (så snart det er muligt), og at de får ajourført ressourceprofilen efter 2 1/4 år i STU. Målet er at sikre, at de unge også får tilbudt et relevant udviklingsforløb efter de 3 år på STU.
- C) Ved afslutningen af STU'en er de unge for flertallets vedkommende ikke forsørgelsesmæssigt afklarede, da uddannelsen er alment dannende og ikke afsluttes med at give et fremtidigt forsørgelsesgrundlag. Derfor anbefales det, at der for alle STU'ere, udarbejdes en plan for overgangen fra STU til voksenlivet på grundlag af en ressourceprofil. Udarbejdningen bør starte 3/4 år før afslutningen af STU'en. Hvis ressourceprofilen viser, at den unge enten ikke kan få beskæftigelse på almindelige vilkår eller er berettiget til førtidspension, skal den unge have krav på ydelser efter LAB eller LAS, dvs. opkvalificering, forrevalidering eller revalidering for at sikre afklaring af den fremtidige forsørgelse og tilknytning til arbejdsmarkedet. Hvis der ikke allerede er udarbejdet en plan efter servicelovens § 141 / § 142, skal kommunen tage stilling til, om der skal udarbejdes en sådan plan senest 3/4 år før afslutningen af STU. Hvis disse afklaringer viser, at der ikke er en realistisk mulighed for videre uddannelse eller en tilknytning til arbejdsmarkedet vil en tildeling af pension komme på tale.

Muligheder efter endt uddannelse

Efter en STU er det vigtigt, at der som nævnt er udarbejdet en plan for den unge. En plan som den unge er enig i og betragter som sin egen. En sådan plan kan tilrettelægges på mange måder alt efter, hvad der er behov for i forhold til den unges fortsatte udvikling og ønsker. Nogle af de færdige STU'ere ønsker fortsat uddannelse, andre unge finder at de har brug for nogle bedre sociale kompetencer og færdigheder bl.a. i forhold til at bo selv og/eller samværstræning med andre eksempelvis i fritiden og på en arbejdsplads. De fleste af de unge, vi har kendskab til, ønsker imidlertid at få nogle aftaler, som sikrer dem en integration på arbejdsmarkedet således, at de kan medvirke til eget underhold og kan få en arbejdsmæssig identitet.

Vi vil efterfølgende fokusere på den jobmæssige tilknytning for de færdige STU'ere, men det er vigtigt her at pointere, at en STU ikke i sig selv er en erhvervsrettet uddannelse. Den kan dog sikre nogle personlige kompetencer i relation til en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvad skal der til for, at unge med særlige behov har mulighed for at blive integreret på arbejdsmarkedet?

Det vil bl.a. medføre, at der i undervisningen skal arbejdes for:

- at der bliver afklaret på egne arbejdsmæssige ressourcer,
- at undervisningen tilrettelægges med henblik på, at den unge kan indgå i et job,
- at bygge arbejdserfaringer op på uddannelsesstedet og i relation til eksterne praktikker,
- at job-placere med den rette støtte og det rette match og
- at inddrage erfaringer fra tidligere undervisning bl.a. ved ung til ung læring.

Erfaringer og anbefalinger

Uddannelsen

Erfaringer viser, at en undervisning tilrettelagt efter helhedsorienterede principper og med en bred faglig profil, kan være en god start på en ønsket praktik og et konkret jobvalg.

Som eksempler kan nævnes værkstedsbaserede undervisningstilbud i bygningsværksted, grønt værksted, service/rengøring, køkken og IT (som kompenserende hjælpemiddel) mv.

Praktik/Job

Hvis det skal lykkes, bør de unge ud i nogle for dem relevante jobs, der matcher deres kompetencer og potentialer og arbejdspladsernes ønsker og tilbud.

Grundig forberedelse af de unge:

- Finde ud af de unges engagement og interesser.
- Hvilke ressourcer har den unge og hvilke barrierer skal overvindes?
- Konkret oplæring/undervisning med udgangspunkt i de unges individuelle læringsstil.
- Hvad kan den unge konkret klare i forhold til et konkret job.

Fokus på det arbejdsrelaterede

- Ansvarlighed
- Opgaver og faglighed
- Fremtræden
- Samarbejde
- Samtale/dialog

Grundig forberedelse af virksomheden:

- Grundig konkret kendskab til den unge – alle medarbejdere orienteres! Byg på specialviden fra uddannelsesstedet.
- Fornuftigt valg af samarbejdspartnere / støttepersoner / mentorer i virksomheden. Der skal ligeledes sikres en tæt kontakt til uddannelsesstedet.
- Engagement og interesse i at matche den unge og den/de opgaver, der skal løses.
- Omhyggelighed i forhold til arbejdstilrettelæggelse/jobbeskrivelse – tydelige, synlige og opnåelige mål.
- Vække engagement og stolthed i virksomheden.
- Indgå aftaler om tilgængelighed og brugen af nødvendige hjælpemidler.

Vigtige og nødvendige aftaler

I samarbejde med den unge, med mentor og virksomheden skal uddannelsesstedet sikre, at der laves tydelige aftaler for ansvar og aftaler i relation til at sikre fastholdelse og opfølgning af den individuelle STU.

Det vil være en god idé at indkalde praktikværter og arbejdsgivere til møder, hvor der er faglige oplæg, og hvor der vil blive givet mulighed for en gensidig sparring i forhold til de unges fremtidsperspektiver og personlige udvikling.

Helhedsorienteret forankring

Skal jobbet fastholdes, så er det vigtigt, at den unge er uddannet/trænet til at kunne klare det civile liv ved siden af jobbet, og at der er søgt og bevilget den nødvendige bostøtte. Det er ikke arbejdsgivers opgave, at der er styr på privatlivet. De skal med god samvittighed kunne sige nej, hvis den unge bruger for mange ressourcer i arbejdstiden på deres privatliv. De skal derfor vide, at den unge får anden hjælp til at løse problemerne. Mentor kan være en god koordinator i forbindelse med en sådan hjælp.

Samarbejde med kommunerne

I den sidste fase af uddannelsen og, når jobbet er fundet, er det uhyre vigtigt med et godt samarbejde med den unges sagsbehandlere og kommunens jobcenter.

Det kan være en god idé at tilbyde kommuner at hjælpe med at udarbejde en ressourceprofil til den unge, der måtte have behov for det samt være behjælpelige med at forberede sagsgangen hen imod sikring af f.eks. fleksjob, revalidering eller pension.

STU-elever der har påbegyndt anden uddannelse i løbet af deres individuelle STU-tilbud

STU er ikke en kompetencegivende ungdomsuddannelse i normal forstand, men en uddannelse der skal give individuelle kompetencer og kvalifikationer til den enkelte unge, således at det bliver muligt efterfølgende at kunne gennemføre en uddannelse eller blive i stand til at opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det betyder, at målgruppen ikke kan færdiggøre en kompetencegivende uddannelse, men at der skal være muligheder for at påbegynde dele af en kompetencegivende uddannelser, hvis evaluering af de individuelle planer viser, at det vil være en relevant revision af planen.

I tilknytning til projektet har enkelte elever ønsket at tage imod et tilbud om start på en kompetencegivende uddannelse. Nedenstående er eksempler på elever, der har påbegyndt et tilbud.

Cases, hvor der bliver påbegyndt anden uddannelse:

X) påbegyndte sit særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb juni 2009 på Egå Produktionshøjskole, hvor han ønskede at blive opkvalificeret til at gå i gang med en EGU indenfor butiksfag. Juni 2010 sluttede han sit forløb på produktionsskolen, og i august 2010 valgte han at blive indskrevet på Brande Højskole med henblik på primært at fremme udviklingen af sine personlige kompetencer.

I løbet af foråret 2011 fremstod X som en voksen mand med ansvar for egen læring, og han havde udviklet sig både socialt og fagligt i fagene dansk, matematik og engelsk. Desuden havde X holdt foredrag for de øvrige højskoleelever om sund livsstil, krop og kost samt taget kørekort til bil. Juni 2011 afsluttede X sit fremgangsrige forløb på højskolen og valgte i forlængelse heraf at påbegynde et forløb ved EGU-Aarhus indenfor butiksfag.

Y) påbegyndte sit særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb august 2009 på Parat Til Start i Århus, hvor hun ønskede at uddanne sig til ansættelse på først og fremmest plejehjem/ lokalcenter.

Y har i sit forløb udviklet sine personlige, sociale og faglige kompetencer så meget, at Y selv, uddannelsesstedet og UU-vejleder har vurderet, at hun ikke længere er omfattet af målgruppen.

I samarbejde med Y og Parat Til Start påbegyndte hun i maj 2011 et yderligere afklarende forløb på Egå Produktionshøjskole, som indenfor seks måneder indstiller Y til SoSu-linien på EGU indenfor pleje og omsorg med henblik på ansættelse på plejehjem/lokalcenter.

Z) påbegyndte sit særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb på CSV-Århus august 2009, hvor han målrettet fulgte undervisningen frem til udgangen af marts 2011. Herefter blev han efter eget ønske udmeldt. Han har profiteret så meget af uddannelsesforløbet, at han fra august 2011 er begyndt et HF studie.

DET NØDVENDIGE TVÆRSEKTORIELLE SAMARBEJDE

Behovet for tværsektorielt samarbejde og en koordinator, der forestår dette

Det var tydeligt fra lovgivningens ikrafttræden, at implementeringen af uddannelsen i kommunens tilbud til unge med særlige behov bød på flere udfordringer end umiddelbart antaget. Der var som udgangspunkt behov for, at den/de ansvarlige vejledere i UU var godt inde i loven (L564) og tilhørende cirkulærer og vejledninger, og at de samtidigt havde et bredt kendskab til målgruppen og de tilbud, der kunne blive aktuelle for den enkelte unge. Der er kort sagt brug for specialvejledere med specialviden.

For at kunne kvalificere vejledningen til potentielle elever og deres pårørende viser det sig også nødvendigt at have et ret godt kendskab til bestemte paragrafer i en række andre lovgivninger med berøringsflader til STU. Her gælder den betragtning, at det for forældre/værge og ikke mindst den unge kan være endog meget svært at danne sig et overblik over lovgivning, muligheder, krav og konsekvenser i forbindelse med indstilling, visitation og gennemførelse af en STU.

Det stod derfor ret hurtigt klart, at en nødvendig opgave for vejlederen, udover det lovmæssigt beskrevne, også blev at informere sagsbehandlere i kommunen, deltage i informationsmøder med forældre, organisationer og udbydere, holde kontakt til og opnå kendskab til de forskellige udbydernes tilbud, være sparringspartner med udbydere omkring udviklingen af STU og være deltager i det netværk af sagsbehandlere og beslutningstagere der tager beslutninger omkring den enkelte unge. Hertil kommer, at vejlederen i en vis udstrækning var involveret i processen om, hvordan kommunen administrerede uddannelsen, herunder bl.a. sammensætning af visitationsudvalg, og om kommunen ønskede en centermodel/"kludetæppe" eller kombinationer.

Nogle kommuner har valgt ikke at ansætte en vejleder specifikt til opgaven med STU. Her valgte man i stedet at uddelegere opgaverne på de specialvejledere, der i forvejen var ansatte i UU.

Andre kommuner har valgt at ansætte vejledere i UU til specifikt at varetage opgaverne omkring uddannelsestilrettelæggelse for unge med særlige behov. Dette for at kunne give den service der er behov for til varetagelse af de efterhånden mange unge, der ønsker at få et STU tilbud.

I disse kommuner eksisterer der en udstrakt vilje til samarbejde på alle planer mellem forvaltninger og afdelinger for at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats over for de unge og for at lette overgangen fra ung til voksen.

Vi oplever, at indsatsen med fordel kan sammensættes af sagsbehandlere fra Børn & Familie, Ungehandicap, UU og sagsbehandlere fra Jobcentret

En ung i målgruppen til en STU kan meget hurtigt komme til at skulle forholde sig til flere kommunale fagpersoner og forvaltninger, og er der ikke tale om meget ressourcestærke familier/værger, der kan støtte i forløbet, er odds for, at der opstår misforståelser, fejlskøn, osv. særdeles gode. Eksempelvis kunne en sagsbehandler oplyse, at en familie i kommunen havde tilknyttet over 10 fagpersoner med hver sit ansvarsområde.

Anbefaling:

Det kan kraftigt anbefales, at der kun er **én person, der er "tovholder"** for det samlede STU-forløb.

STU-vejlederen som tovholder

I projektforsløbet har vi fulgt flere forskellige modeller for UU-vejledernes roller i forbindelse med vejledning. Ofte hører vi fra deltagerne, at de unge, pårørende, praktikværter m.fl. ikke kan finde ud af hvem, der koordinerer et givet STU-forløb. Vi har således fået meldinger om, at op til 10 forskellige personer har henvendt sig om den samme STU-elev. For at undgå dette, har vi i projektet afprøvet om én person kunne forestå den koordinerende rolle i forhold til STU-forløb. Valget som enkeltkoordinator faldt på UU-vejlederen, der fik rollen som "tovholder". Vejlederen har selvfølgelig et konkret samarbejde med øvrige involverede samarbejdspartnere, og inddrager løbende disse personer i udviklingsarbejdet med den enkelte unge. Vejlederens roller før, under og efter er beskrevet med baggrund i erfaringer fra afprøvningen af en sådan model.

Sikring af mangfoldighed af uddannelsestilbud

I udkastet til "Vejledning Om Uddannelse For Unge Med Særlige Behov" (februar 2011) står følgende: *"Ungdomsuddannelsen skal planlægges individuelt ud fra deltagernes forudsætninger, behov og interesser. At uddannelsen skal planlægges individuelt betyder endvidere, at uddannelsestilbuddet som udgangspunkt ikke kan opfyldes ved at henvise til en bestemt institution eller et uddannelsesforløb, der er fælles for alle. Med den store variation i målgruppen er der behov for forskelligartede uddannelsesforløb og uddannelsessteder.*

Ungdomsuddannelsen er en ramme for et planlagt og koordineret forløb med delmål undervejs og en samlet målsætning. Målsætningen skal være så konkret, at det vil være muligt at vurdere og evaluere, om der sker en udvikling og opnåelse af effekter og målsætninger."

Bliver denne tekst også formuleringen i den endelige udgave, vil det være en stramning i forhold til bekendtgørelsens § 8:

”Udover kommunale institutioner, der drives efter lov om specialundervisning for voksne, kan kommunalbestyrelsen indgå aftale med de i nr. 1-6 nævnte institutioner om, at der i udannelsesplanen indgår elementer, der leveres af den pågældende institution.

- 1) *Efterskoler i form af særligt tilrettelagte forløb, herunder afklaringsforløb, og supplerende undervisningstilbud,*
- 2) *husholdningsskoler, håndarbejdsskoler og folkehøjskoler,*
- 3) *produktionsskoler,*
- 4) *institutioner for erhvervsrettet uddannelse,*
- 5) *daghøjskoler og*
- 6) *værksteder og andre institutioner.”*

Her er der kun nævnt eksempler på mulige udbydere, der udover CSV'er kan bidrage med elementer i en STU.

Med en formulering som i udkastet til vejledningen er det meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at forsvare en model, hvor en kommune opretter/opretholder et dedikeret STU-center til alle eleverne. Lige så vanskeligt er det at se STU'en som en del af et CSV med samme rolle. Mangfoldighed i tilbudsvidten er en forudsætning for virkeliggørelsen af lovens ånd og bogstav. Der er ganske enkelt ikke noget alternativ.

Hvordan omsættes dette til praksis, og kan det overhovedet lade sig gøre, når man tænker på den økonomiske virkelighed, der er et rammevilkår for uddannelsen?

Tre statements:

**STU er virkeliggørelsen af en individuel uddannelsesplan
– ikke et forløb på et center med ét koncept.**

STU er en uddannelse med konkrete mål – ikke endnu en afklaring.

Den økonomiske aftale mellem KL og UVM er udtryk for et forventet serviceniveau i uddannelsen.

Hvor har vi så udfordringerne, når vi vil mangfoldigheden?

- Det er sværere at sikre opfølgning på de konkrete mål i en uddannelsesplan, end det er i en centermodel.
- Der er risiko for, at UU, myndigheden og entreprenøren kan have forskellige billeder af opgaven.
- Der er risiko for, at "den røde tråd" i uddannelsesplanen går tabt i det treårige forløb.

Da uddannelsen er en kommunal opgave, er det kommunen (i det følgende benævnt "myndigheden"), der har ansvaret for at styre såvel uddannelsen på det overordnede plan som på det konkrete plan i form af den enkelte elevs uddannelse.

Man kan placere ansvaret for denne styring (og dermed myndigheden) forskellige steder. Man kan give UU kompetencen på kommunens vegne, man kan placere kompetencen i forvaltningen, eller man kan lade en selvstændig enhed (et virtuelt center, der køber undervisningsopgaven hos eksterne leverandører) have kompetencen.

Myndighedens opgaver

- Udarbejder udbudsmateriale og står for udbudsprocessen, når aftaler med større entreprenører skal udvælges.
- Leverer formandskab til visitationsudvalget.
- Har ansvaret for, at der foreligger relevante / opdaterede tests af eleverne inden afklaringsforløbet
- Bestiller afklaringsforløb med konkrete beskrivelser af de punkter, der ønskes afklaret.
- Konkretiserer uddannelsesplanerne, så de bliver til bestillingslister til udbydere (myndigheden opstiller mål (hvad), udbydere beslutter midler og veje til at nå målene (hvordan)).
- Indgår konkrete aftaler med udbydere om de enkelte elever.
- Deltager i opfølgingsmøder, hvor uddannelsesplanerne justeres, så også bestillingslister til entreprenørerne kan ændres på stedet.
- Udsteder kompetencepapir.
- Indgår i udviklingsarbejde sammen med entreprenørerne.

Hvordan styres økonomien?

Grundlæggende skal man være skarp, når man tænker kontering. STU'en er undervisningsdelen, ikke bodel, og heller ikke fritidsdel. Det vil sige, at STU koster betaling for mindst 840 klokketimers undervisning pr. år + evt. transport (i visse tilfælde en omkostning efter Serviceloven) samt vejledning og administration. Andre udgifter er STU'en uvedkommende. Dermed ikke sagt, at der ikke i nogle tilfælde skal være en bodel eller en fritidsdel, det er blot ikke en STU-omkostning.

Dernæst skal man overhold regler om udbud / licitation. Det skal man ikke kun se som endnu en opgave, der er havnet på ens skrivebord. Det kan betyde betydelige besparelser, når flere udbydere kommer med tilbud. Dels på grund af selve konkurrenceaspektet, dels fordi tilbuddet er baseret på udvalgte og specificerede præmisser, ikke institutionens standardpakke. Tilmed er selve processen med udarbejdelse af udbudsmateriale en sund proces, fordi man som myndighed bliver meget klar på, hvad man ønsker at få fra udbydere. Det sidste har også den positive effekt, at billedet af opgaven bliver mere ens for køber og sælger. Faktisk er det efterfølgende lettere at håndtere bestillingen af de enkelte elevers undervisning de steder,

hvor man har været igennem denne proces.

Man hører undertiden stordriftsfordelen nævnt som argument for en centerløsning. Naturligvis er der en stordriftsfordel ved at have et volumen. Men faktisk opstår der også stordriftsfordel ved at erhverve pladser hos forskellige udbydere. Fordelen opstår bare på de forskellige steder, man laver aftaler med. En udbyder (privat eller kommunal) har jo en drift og et elevtal i forvejen, og det kan være en fordel for alle parter. Man skal også være opmærksom på at det kan være en stor fordel at lave aftaler med en udbyder, der i forvejen har de fornødne hjælpemidler, i stedet for at skulle investere i dem til en enkelt eller nogle få elever i eget center.

Anbefalinger

Anbefalinger skal ses således, at mangfoldighed i udbud er helt nødvendig, hvis lovens ånd og bogstav skal efterleves. Frygten for, at mangfoldighed er lig med højt omkostningsniveau er ubegrundet. Men mangfoldighed i tilbud kræver, at der er tilstrækkelige resurser hos myndigheden til dels:

- at kunne beskrive en elevs undervisningsbehov præcist og omforme disse til en bestillingsliste.
- at kunne gennemføre, at udbydere ikke blot leverer standardpakker, men virkelig gør individuelle uddannelsesplaner.
- at kunne følge op på uddannelsesplanen undervejs.
- at kunne håndtere økonomiforhandlinger, evt. også udbud / licitationer.

LOVGIVNINGSMÆSSIGE BARRIERER

Ved etablering og gennemførelse af optimale STU-forløb viser erfaringer, at der opstår barrierer mellem flere love. Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er en uddannelseslov, men for at de unge kan gennemføre deres individuelle uddannelse, må der etableres et samarbejde med bl.a. sociale- og arbejdsmarkedslovgivninger. Nedenstående beskriver nogle af de erfaringer, vi har gjort i projektet samt anbefalinger på hvordan vi finder, at problemerne kan løses.

1. Målgruppen til loven

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.

Stk. 2. Ungdomsuddannelsen retter sig mod unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse.

Målgruppen består af unge, der ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv med den maksimale specialpædagogiske støtte. Definitionen er speciel, fordi den er udtryk for en negativ afgrænsning med et omvendt adgangskriterium i forhold til de andre ungdomsuddannelser.

Hvis der gives afslag, hvad skal der i givet fald sættes i stedet for.

Gråzonen mellem optræning og behandling efter de sociale love og beskæftigelseslovene på den ene side og STU-lovgivningen på den anden side vil således trænge til afklaring.

2. Forsørgelsesspørgsmålet

ad. 3.1 bemærkninger. Ungdomsuddannelsen erstatter ikke forsørgelsesmæssige foranstaltninger eller andre sociale ydelser, men er en uddannelse, der giver den enkelte unge mulighed for at opnå personlige, sociale og faglige kompetencer til selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet og til evt. videre uddannelse og beskæftigelse.

Det fremgår ikke af loven, hvordan den unge skal forsørges. Det, der bliver lagt op til, er, at man bevarer den forsørgelse, man har ved den individuelle uddannelses start. Typisk er det pension eller kontanthjælp, og hvis man er under 18 år, er der ingen ydelse. Den situation giver en grundlæggende forskelsbehandling af mennesker, der er i samme situation uddannelsesmæssigt.

- a) Pensionen giver en kendt, tilstrækkelig og sikker forsørgelse, og den øvrige retstilstand for disse borgere er klart defineret. Ved lovens vedtagelse forventede undervisningsministeriet, at langt de fleste på STU ville være pensionister. Det viser sig nu, at over 50 pct. forsørges på kontanthjælp, og at andelen af kontanthjælpsmodtagere er stigende.
- b) Kontanthjælpen giver en meget høj grad af usikkerhed, idet alle de komplicerede regler for kontanthjælp er gældende. F.eks.:
  - i) Nedsættelse af kontanthjælpen efter ½ år på uddannelsen på grund af reglerne om kontanthjælp under aktivering.
  - ii) Som hovedregel kan de unge, der har formue enten som arv eller erstatning, ikke få udbetalt kontanthjælp under ungdomsuddannelsen.
  - iii) Der er forskellige tidsterminer for opfølgning på STU'en og kontanthjælpen.
  - iv) Kontanthjælpen giver et betydeligt administrativt merarbejde alene for at udbetale kontanthjælpen. UU vejlederen har ansvaret for uddannelsesplanen, men som en konsekvens af tilkendelse af kontanthjælp mm. skal der også i de fleste tilfælde medvirke en medarbejder fra Social- ydelses- og beskæftigelsesafdelingerne. I 3 år vil disse medarbejdere have en rolle, der ikke giver mening for den unge, men som af administrative og lovgivningsmæssige grunde skal udfyldes. I realiteten primært kontrolarbejde. Den unge og dennes forældre/værger oplever det meget forvirrede med alle de sagsbehandlere – hvem skal de henvende sig til?

- v) Ved afslutningen af STU'en er de unge for flertallets vedkommende ikke forsørgelsesmæssigt afklarede, da uddannelsen er alment dannende og ikke afsluttes med at give et fremtidigt forsørgelsesgrundlag.
- vi) Er den unge under 18 år, er der ikke mulighed for at udbetale kontanthjælp mm., og den unge er derfor helt afhængig af en forsørgers gode vilje, da det ikke er muligt at få SU eller andet, som andre unge får under en ungdomsuddannelse. Kun unge på EGU og produktionsskoleelever kan få skoleydelse før de fylder 18. Der er dog i specielle tilfælde muligheder for at kunne gøre brug af Servicelovens børnebestemmelser. I den situation vil den unge ofte få udbetalt lomme penge og tøjpenge.

Betalingsbekendtgørelsen § 1. Staten i jobcenteret og kommunerne afholder efter bestemmelserne i denne lov udgifter til uddannelse af personer omfattet af stk. 2 på uddannelsesinstitutioner m.fl., der i henhold til Undervisningsministeriets lovgivning er berettigede til at modtage tilskud eller bevilling fra Undervisningsministeriet.

Stk. 2. Loven gælder for uddannelse af personer, der i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats er omfattet af

1) § 2, nr. 1-3,

2) § 2, nr. 4, og som under revalidering modtager revalideringsydelse eller starthjælp, eller som under forrevalidering modtager kontanthjælp, starthjælp, ledighedsydelse eller særlig ydelse efter lov om aktiv socialpolitik,

3) § 2, nr. 5, eller

4) § 2, nr. 7, og som i medfør af § 73 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats deltager i uddannelse.

Loven gælder dog ikke for ordblindeundervisning i henhold til lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne eller for specialundervisning for voksne i henhold til lov om specialundervisning for voksne.

- vii) En vigtig konsekvens af, at den unge modtager ydelser jf. ovenstående, er, at Betalingsbekendtgørelsen træder i kraft, og i praksis blokerer for, at AMU kurser og dele af en teknisk uddannelse kan indgå i den unges uddannelsesplan, med det resultat, at STU'en bliver ringere end den måske kunne være blevet.
- c) De 3 forskellige typer forsørgelse giver så stor en forskel i de unges muligheder for at modtage tilbuddet, at det næppe har været hensigten og ej heller kan være i overensstemmelse med grundsætninger om ligebehandling af borgere.

3. Bestemmelsen om folkeregisterkommune virker begrænsende på forskellige måder

- a) Mange kommuner fortolker bestemmelsen sådan, at der alene gives tilbud til de unge, der ligger indenfor folkeregisteradressekommunens fysiske grænser. Konsekvensen for de unge er, at de er helt afhængige af hvilke tilbud, der tilfældigvis er beliggende i den unges bopælskommune, og i flere kommuner gives kun kommunens egne tilbud. Man har svært ved at forestille sig, at andre unge kun må optages på gymnasier eller tekniske skoler, der ligger i ens egen bopælskommune. Det ville ikke give mening, og det gør det heller ikke nu for unge med særlige behov. Bestemmelsen kan give anledning til, at ressourcestærke forældre typisk flytter til større kommuner, hvor udbuddet af uddannelser ofte er større.
- b) Hvis en ung flytter folkeregisteradresse i løbet af de 3 år uddannelsen varer, bliver uddannelsesplanen revurderet af ny bopælskommune med den risiko, at den unge mister et allerede bevilget uddannelsesstilbud. Der findes ingen bestemmelser om, at man kan tage sin STU bevilling med sig, hvis man flytter folkeregisteradresse til en anden kommune end den oprindeligt bevilgende kommune.
- c) Ved flytning mellem kommuner giver folkeregisterbestemmelsen anledning til tvister om betaling kommunerne imellem. Tvister hvis løsning er vanskelig at finde og derfor giver anledning til kvalificeret spild af arbejdstid.

Det har udviklet sig sådan, at de fleste unge starter på STU'en kort tid efter afsluttet folkeskole, dvs. 10. klasse. Med den nuværende lovgivning og den deraf følgende kommunale arbejdsdeling, giver det anledning til vanskeligheder. UU vejlederen udformer uddannelsesplanen, og en evt. familiesagsbehandler medvirker med f.eks. lomme penge og øvrig støtte til familien. Ved det fyldte 18 år overgår den indsats til jobcentret og ydelseskantoret. Den unge bliver myndig med alt, hvad det indebærer af rettigheder og pligter. Der er et presserende behov for at få klarlagt, hvordan der bedst muligt kan arbejdes med overgangsperioden.

4. Økonomi i STU

§ 5 Stk. 3. Kommunen afholder udgiften til særligt tilrettelagte forløb, herunder afklaringsforløb efter § 4, stk. 2, og supplerende undervisningstilbud samt til den i stk. 2 nævnte tilrettelæggelse. Herudover kan kommunen for unge, der modtager ordinær undervisning på en produktionsskole, afholde udgiften til specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte m.v.

Stk. 4. De i stk. 1, nr. 1-4, nævnte institutioners udbud af særligt tilrettelagte forløb, herunder afklaringsforløb efter § 4, stk. 2, supplerende undervisningstilbud og den i stk. 2 nævnte tilrettelæggelse skal ske som indtægtsdækket virksomhed.

Stk. 5. Udgifter til elementer af ordinær undervisning, der leveres af de i stk. 1, nr. 2-4, nævnte institutioner, finansieres efter bestemmelserne i den lovgivning, der gælder for den pågældende aktivitet. Udgifter til eventuel elevbetaling el. lign. for deltagelse i elementer af ordinær undervisning afholdes af kommunen.

Der har fra starten af været stor uklarhed om økonomien til STU, da langt størstedelen af midlerne var midler, som kommunerne allerede havde fået, men som de skulle "omdøbe" til STU midler. Det har betydet, at der i mange kommuner, ikke har været en klart defineret STU konto indeholdende alle de midler, som loven foreskriver, der bør være. Disse uklarheder, er der til dato ikke kommet en klar løsning på.

Da der også er stor usikkerhed om målgruppens størrelse, og da udmøntningen er meget forskellig i den enkelte kommune, opstår der meget store forskelle i det tilbud den enkelte unge får. De store forskelle dokumenteres bl.a. af antallet af uddannelsesplaner i de enkelte kommuner set i forhold til den enkelte kommunes indbyggerantal, og i forskellene på det årlige timetal de unge får tilbudt.

5. Afklaringsforløb

Op til 12 ugers afklaringsforløb skal danne grundlag for at udforme uddannelsesplanen og tilbyde den unge den rigtige uddannelse. Der er ikke alle steder en klar forståelse af, om afklaringsforløbet skal være 12 uger, og om det skal foregå på en kommunal institution eller på det sted, som det forventes at uddannelsen skal foregå.

Anbefalinger

Der bør iværksættes yderligere analyse af den målgruppe, der i dag får tilbuddet om et STU forløb. Man må antage, at med de nationale erfaringer, der nu er, vil det være muligt at beskrive målgruppen, så den ikke alene afgrænser sig negativt i forhold til andre ungdomsuddannelser, men at gruppen beskrives ud fra objektive kriterier. Ligeværd har i den forbindelse et godt erfaringsgrundlag og vil være i stand til at medvirke ved en analyse, der kan bidrage til en sådan beskrivelse.

Behovet for en analyse understøttes af, at målgruppens forsørgelsesgrundlag er markant anderledes end forudsat ved lovens vedtagelse, hvor forventningen var, at næsten alle ville være pensionister. Hvis udviklingen fortsætter, som den er nu, vil det fremover være et mindretal, der er pensionister. Samtidig kan det konstateres at målgruppen er uacceptabel forskellig fra den ene kommune til den anden.

Der skal sikres en kvalitativ god vejledning i forbindelse med elevers visitering til STU og udarbejdelse af konkrete, individuelle uddannelsesplaner med tilknyttede undervisningsplaner.

Der skal være fokus på at anvende de 12 afklaringsuger kvalitativt i relation til den unge og den 3-årige uddannelsesplan. I forbindelse med kvalificeringen af afklaringen kan der tages forskellige metoder i brug. Som to eksempler på metoder kan nævnes neuropsykologiske undersøgelser og PAS – Pædagogisk Afklarings System - og tilknyttede beskrivelser af læringsstile. På grundlag af den slags beskrivelser kan der efter en passende tidsperiode foretages nye afklaringer, som kan medvirke til at beskrive den enkelte unges udvikling og progressionen i forhold til uddannelsesplanen.

Disse afklaringer sammen med diverse rapporter fra PPR og en ressourceprofil udarbejdet når den unge er 17½ år, vil kunne medvirke til at give konkrete oplysninger om den enkelte unges standpunkter, kompetencer, kvalifikationer og eventuel merit til videre uddannelse.

Samtidig vil det kunne danne grundlag for, at den enkelte kan få tildelt de ressourcer, der vil være behov for i relation til at kunne gennemføre uddannelsesplanen. En sikring af disse ressourcer kræver dog, at forskellige love kan spille sammen, og at de enkelte kommuner er villige til at gøre brug af disse muligheder.

Samtidig er det helt afgørende at sikre det nødvendige tværsektorielle samarbejde og samarbejdet mellem forskellige forvaltninger.

Det kommunale ansvar vil bl.a. kunne sikres ved:

- 1) At der nedsættes et visitationsudvalg med en uddannelsesansvarlig for bordenden, og med deltagelse af myndighedsrepræsentanter fra Social- og Beskæftigelsesforvaltningerne.
- 2) At udvikle en optimal og kvalitativ visitation der bør medføre:
  - i) At uddannelsesplanen inden visitationsmødet skal være behandlet og belyst ud fra den enkelte unges behov, ønsker og muligheder og med mindst to valgmuligheder af uddannelsessted.
  - ii) At den enkelte unge er klar til 3 år på STU.
  - iii) At det er belyst om der er brug for et bo-tilbud, og i givet fald, hvordan dette evt. kan indgå i uddannelsesplanen, og at socialforvaltningen har taget stilling til hvor og med hvilket støttebehov.
  - iv) En afklaring af, om der er brug for f.eks. personlig støtte eller mentor,
  - v) At der er taget stilling til, om der er brug for hjælpemidler og at de nødvendige bevillinger gives i sammenhæng med godkendelse af uddannelsesplanen.
  - vi) AT den enkelte unges forsørgelse under hele uddannelsen er afklaret. Generelt anbefales en form af en STU uddannelsesydelse.
  - vii) At diverse planer tænkes ind i en helhedsorienteret sammenhæng, der sikrer den enkelte unge de optimale muligheder for at gennemføre STU (her tænkes på Servicelovens § 141 / § 142).
  - viii) I forbindelse med udarbejdelse af den endelige uddannelsesplan vil uklarheder og tvivlsspørgsmål i forhold til ovenstående punkter kunne indgå i de op til 12 ugers afklaringsforløb.
- 3) At retssikkerhedsloven også kommer til at gælde for STU-loven. Hermed sikres blandt andet, at de mellemkommunale udligninger foregår efter kendte retningslinjer. (se bilag B)
- 4) At alle STU-elever får udarbejdet en ressourceprofil ved start af uddannelsen (så snart det er muligt), og får ajourført ressourceprofilen efter 2 1/4 år i STU. Målet er at sikre at sikre, at de unge også får tilbudt et relevant udviklingsforløb efter de 3 år på STU.

Vi ser, at der er brug for et relevant samspil mellem følgende love i et tværministerielt arbejde:

- Lov 564 Lov om Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
- Retssikkerhedsloven
- Lov om Social Service: specielt kapitlerne: 10, 11, 12, 15,16, 19, 20 og 25.
- Lov om aktiv beskæftigelse (LAB): specielt kapitlerne: 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 og 15.
- Lov om aktiv Socialpolitik (LAS): specielt kapitlerne: 3, 4, 6 og 10.

Hvis det juridisk kan lade sig gøre, vil det være formålstjenligt at kunne give henvisninger til de forskellige love, hvor der er muligheder for støtte til den enkelte elev i relation til STU efter Lov 564.

Forsørgelsesproblemet for STU elever, der ikke modtager pension

Dette løses ved at give en skoleydelse (STU-ydelse), svarende til den man modtager på EGU. Ydelsen gives i alle 3 år - også i praktikperioderne. Det vil også løse de øvrige problemer, som kontanthjælpsforsørgelsen giver og sikre en ligestilling i forhold til andre uddannelsessøgende og spare en masse formålsløs administration.

Efter gennemførelse af STU er det vigtigt, at tidligere STU'ere, der ikke forsørges via pension

får udarbejdet en plan for overgangen fra STU til voksenlivet bl.a. på grundlag af en ressourceprofil. Udarbejdningen starter ¾ år før afslutningen af STU'en. Hvis ressourceprofilen viser, at man enten ikke kan få beskæftigelse på almindelige vilkår eller er berettiget til førtidspension, skal den unge have krav på ydelser efter LAB eller LAS, dvs. opkvalificering, forrevalidering eller revalidering for at sikre afklaring af den fremtidige forsørgelse og en tilknytning til arbejdsmarkedet. Hvis der ikke allerede er udarbejdet en plan efter servicelovens § 141/§ 142, skal kommunen tage stilling til, om der skal udarbejdes en sådan plan senest ¾ år før afslutningen af STU.

Det er vigtigt at have for øje, at ungdomsuddannelsen ikke kan stå alene, da den ikke i sig selv afklarer den unges fremtidige forsørgelsesgrundlag eller den unges muligheder på arbejdsmarkedet. Derfor skal kommunerne fastholdes på deres forpligtelse til at udvikle de unges evner således, som det klart fremgår af udmeldinger fra både Folketinget og Regeringen med "fokus på Ungeindsatsen". Det er derfor centralt, at retssikkerhedslovens bestemmelser, berettigede tilbud efter serviceloven og bestemmelserne i LAS og LAB om arbejdsevne, udvikling og afklaring sammentænkes med tilbud efter STU loven. (se afsnit om forslag til tilføjelser)

Se også videoklip: m. Julie, Christian og Peter

De unge skal have tilbudt minimum 2 forskellige STU tilbud

Dette skal derfor fremgå klart af loven. Praksis har udviklet sig sådan, at den unge, der tilbydes STU i realiteten ikke har ret mange valgmuligheder. Loven skal sikre de unge får indflydelse på eget valg af uddannelse på lige fod med alle andre unge. Det skal derfor fastslås, at kommunerne på uddannelsesområdet ikke må begrænse tilbuddene geografisk. Der skal være valgmulighed for den unge.

Besværet med folkeregisteradressen kan løses ved, at der træffes beslutning om at lægge loven ind under retssikkerhedsloven, samtidig med at bevillingen af STU bliver en bevilling, som man kan tage med sig til en anden kommune. En sådan bestemmelse vil bl.a. svare til gældende bestemmelser i forhold til bevilling af fleksjob. Det virker mere rimeligt, at den unge beholder bevillingen, efter at denne har været igennem én krævende og ofte svær visitation. Forslaget vil også være administrativt besparende for den tilflyttende kommune (se nedenstående forslag).

I RELATION TIL RETSSIKKERHEDSLOVEN ANBEFALES FØLGENDE FORSLAG TIL TILFØJELSER, ÆNDRINGER M.V. I STU-LOVEN**Anbefalinger****§ 2, stk. 1**

Modtager den unge hjælp efter Lov om social service, Lov om aktiv socialpolitik og/eller Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats som et led i eller sideløbende med et STU-forløb, følger forpligtelsen til udarbejdelse og efterfølgende varetægelse af uddannelsesplanen reglerne i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, § 9.

§ 4, stk. 2, 2. pkt.

Uddannelsesplanen skal koordineres med eller kan indgå som et integreret led i en handleplan efter Lov om social service § 140 og § 141 og planer efter Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område §§ 4-8a.

Kommunalbestyrelsen fastsætter en frist for, hvor lang tid der må gå, før en endelig uddannelsesplan skal foreligge. Fristen skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal den unge skriftligt have besked om grunden hertil, og hvornår uddannelsesplanen så kan forventes færdig.

§ 5, stk. 3

Flytter den unge som led i sit STU-forløb til en anden kommune, uden at der samtidig ydes den unge hjælp efter Lov om social service m.v., jf. § 2, stk. 1, har bopælskommunen ret til at få sine udgifter til STU-forløbet dækket af den tidligere bopælskommune.

Flytter den unge som led i sit STU-forløb til en anden kommune, og modtager den unge som led heri hjælp efter Lov om social service m.v., jf. § 2, stk. 1, dækkes udgifterne ved gennemførelse af STU-forløbet af handlekommunen efter Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, § 9, stk. 7.

§ 5, stk. 5... efter Lov om aktiv socialpolitik, hvis den unge er anerkendt som revalidend, eller efter Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 10 og hertil knyttede yderligere bestemmelser i loven.

November 2011

Anbefalinger fra praksis er udarbejdet af :

i samarbejde med HUG-projektets koordinatører.

Se evt. mere på www.ligevaerd.dk

LigeVærd, Vejlbjergvej 8a, 8240 Risskov - Tlf. 8620 8570

Bilag A

Indstillingskema til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Lovgrundlag

- Lov 564 af 6. juni 2007 Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- BEK nr. 974 af 19. juli 2007 Bekendtgørelse om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
- BEK nr. 928 af 17. juli 2007 Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om vejledning om valg af uddannelse og erhverv

1. ELEV

Navn	xxx
Cpr.	xxx
Adresse	xxx
Tlf.	xxx
Mobiltlf.	
E-mail	

2. FORÆLDRE/VÆRGE

Navn	xxx	Tilknytning: xxx
Adresse	xxx	
Tlf.	xxx	
Mobiltlf.		
E-mail		

Navn	xxx	Tilknytning: xxx
Adresse	xxx	
Tlf.	xxx	
Mobiltlf.		
E-mail		

3. INDSTILLER/VEJLEDER

Navn	xxx
Institution	Ungdommens Uddannelsesvejledning ^{xxx}
Adresse	xxx
Tlf.: / Mobil	xxx

4. KONTAKT OFFENTLIGE MYNDIGHEDER

Navn	Stilling	Telefon	E-mail
xxx	sagsbehandler	xxx	xxx@xxx.dk

5. SKOLEGANG*Sidste grundskole:*

xxx skolen
 xxx kolen (specialscole)
 Vej
 By

xxx har haft sin skolegang på xxx skolen.

Beskrivelse af specialforanstaltninger i undervisningen. Herunder pædagogiske anbefalinger. (Evt. beskrive sidste undervisningsplan samt karakterer i centrale fag):

Undervisningen på xxx skolen foregår med små klassekvotienter og i 10. kl. har xxx været i en klasse med 3 andre drenge. Alle eleverne har sociale- følelsesmæssige- og sproglige vanskeligheder samt opmærksomhedsproblemer. Undervisningen er forudsigelig og struktureret og der arbejdes i klassen en del omkring PC'er og med praktiske opgaver. Specielt omkring xxx har der været arbejdet meget med hans sproglige og fonetiske problemer og der har været fokuseret på hans sociale kompetencer. xxx vil gerne være sammen med voksne, men har det noget sværere med jævnaldrende. xxx er i løbet at 10. klasse indgået mere aktivt i kammeratskabsgruppen. Undervisningen i de enkelte fag er tilrettelagt individuelt og tilpasset den enkelte. Ud fra statusrapporten vurderes det af vejleder at xxx undervises på begyndertrin i dansk og regn/mat.

Se vedlagte statusrapport

PPR vurdering og høringer i grundskolen:

Der foreligger en PPR vurdering foretaget 12032010 der bl.a. konkluderer at:

Scoreresultaterne viser en udviklingsspredning, der ligger op til 12 år for de bedste resultater og omkring 7-8 for de laveste.
Tidsfaktoren må tages med i betragtning (xxx arbejder meget langsomt. Vejl.)

xxx har vanskeligheder omkring opmærksomhedsstyring/arbejdshukommelse, hvor han har svært ved at huske og gengive nyt præsenteret materiale, som skal huskes og gengives her og nu.
Erfaringen viser dog, at interesse bevirker at xxx husker på en anden måde.

Sprogligt klarer xxx sig bedst med enkelte resultater inden for normalområdet.

xxx har svært ved at analysere og sammenfatte dele til en helhed.

xxx er god og udholdende i forhold til praktiske aktiviteter.

Ovenstående falder i meget høj grad sammen med en PAS-test foretaget af xxx

Begge tests vedlagt

6. ANDRE RELEVANTE FORHOLD - VURDERINGER

Målgruppevurdering:
Det er nævnt flere steder at xxx har en kromosomfejl. Det er dog ikke lykkedes af finde skriftlig dokumentation, men den kan måske fremskaffes.
xxx er sent udviklet med generelle vanskeligheder og med motoriske og fonetiske vanskeligheder.
xxx vurderes til at være i målgruppen for STU (Vejl.)

Lægelige oplysninger:
xxx er født med kromosomfejl (udokumenteret) og har motoriske- og fonetiske vanskeligheder. Han er nærsynet og bruger briller.

Behovsbeskrivelse fx kørsel og hjælpemidler. (Ved behov for et botilbud udfyldes kommunalt skema):
Der må forventes transportudgifter mellem hjem og skole.

Forældre/værges kommentarer:

Kommentarer fra øvrige parter:

Den unges kommentarer:

7. FREMTID

Beskrivelse af afklaringsforløb:

Det foreslåes at afklaringsforløbet varetages af ^{xxx} . Her har ^{xxx} været i et år som ordinær produktionsskoleelev og han er tryk ved miljøet.

Der skal fastlægges strategier for at udvikle på ^{xxx} sociale kompetencer. Han er venlig og omgængelig, men har svært ved at indgå i sociale relationer med kammerater på lige fod.

Hans fonetiske og sproglige vanskeligheder kan næppe helt fjernes, men det er vigtigt der fastlægges en pædagogisk strategi for at få ^{xxx} til at udtrykke sig mere sikkert og forståeligt.

Det skal afklares i hvilket omfang ^{xxx} kan udvikle sine it-kompetencer og vurderes om kurser hos eksterne udbydere kan udgøre en del af ^{xxx} uddannelse. Fotografering, film og elektronisk billedbehandling skal indgå i vurderingen. I den sammenhæng skal det også vurderes om ^{xxx} læse- og forståelsesvanskeligheder og regnevanskeligheder i en vis udstrækning kan afhjælpes evt. gennem læseværktøjer.

Det skal vurderes om hans langsomme arbejdstempo kan øges uden at det går ud over den omhyggelige og ordentlige tilgang han har til sit arbejde.

^{xxx} behov for træning i ADL vurderes og der fastsættes mål med henblik på at ^{xxx} flytter i egen bolig med støtte.

Udkast til uddannelsesplan:

Det foreslåes at uddannelsen varetages af ^{xxx} , evt med det sidste år af uddannelsen hos en anden udbyder f.eks ^{xxx}

Der fokuseres på udvikling af sociale kompetencer, træne kommunikation og evt. øge det generelle arbejdstempo.

Udvikle ^{xxx} færdigheder inden for IT- og elektroniske medier.

^{xxx} bliver i stand til at varetage mange ADL funktioner i egen bolig.

Kompetencemål:

AT ^{xxx} får beskæftigelse inden for IT- /medieverdenen, enten i skånejob eller i bedste fald fleksjob

At ^{xxx} bliver i stand til at magte hverdagen og almindelig daglig livsførelse i egen bolig med støtte.

At han tilknyttes et mindre overskueligt socialt netværk og med fritidsinteresser uden for boligen.

UNDERSKRIFTER

Dato

Elev underskrift

Dato

Forældremyndighedens underskrift (hvis den unge er under 18 år)

Dato

Indstiller underskrift

EVT. BILAG

Afhængig af forsørgelsesgrundlaget og evt. botilbud vedlægges relevante bilag

- Matchgruppeplacering
- Ressourceprofil
- Kommunalt indstillingsskema til botilbud (hvis der indstilles til et botilbud)
- Handleplan (skal vedlægges, hvis der indstilles til et botilbud)
- Serviceskema (skal vedlægges, hvis der indstilles til et botilbud)
- Relevante lægelige oplysninger

NB! Samtidig med fremsendelsen af indstillingen til visitationsstedet i kommunen, skal der fremsendes en kopi til den unge og forældrene eller værgeren.

Klage over afgørelse om tilbud eller afslag om tilbud på en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, eller klage over indholdet af ungdomsuddannelsen, kan ske til Klagerådet for vidtgående specialundervisning (jf. §12, stk. 2. LOV nr. 564 af 06.06.2007).

Klagen skal sendes til:

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning

Skolestyrelsen

Snaregade 10A

1205 København K

BILAG B:

Uddannelsesplan til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Link til UVM 's master for en undervisningsplan:

<http://www.uvm.dk/Uddannelse/Tvaergaaende%20omraader/Ungdomsuddannelse%20for%20unge%20med%20saerlige%20behov.aspxk>

Eksempel på Uddannelsesplan til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov:

Lovgrundlag <ul style="list-style-type: none">
• LOV 564 af 6. juni 2007 Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
• BEK nr. 974 af 19. juli 2007 Bekendtgørelse om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
• BEK nr. 928 af 17. juli 2007 Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om vejledning om valg af uddannelse og erhverv
--

1. DEN UNGE

Navn	Cpr.nr. - adr. – tlf. - mail
-------------	-------------------------------------

2. FORÆLDRE/VÆRGE

Navn	Cpr.nr. - adr. – tlf. - mail
-------------	-------------------------------------

3. INDSTILLER/VEJLEDER

Navn	Navn UU Cpr.nr. - adr. – tlf. - mail
-------------	---

4. KONTAKT OFFENTLIGE MYNDIGHEDER Forvaltning – afd. – sagsbehandler mm.

Navn/Tlf./mail
PPR/Psykolog/Psykiater
Øvrige kontakter

5. SKOLEGANG

Sidste Grundskole/tlf.	
Vejledningsaktiviteter	

6. MÅL FOR UNGDOMSUDDANNELSEN

Beskrivelse af den unge relevant i forhold til den unges mål for ungdomsuddannelsen:

Den almene del: (Personlig hygiejne, selvstændig livsførelse/behov for botræning, transport, socialt, samfundsfagligt, indsigt i egen situation)	
Beskrivelse af den unge relevant i forhold	H. V.beskriver:Yer meget interesseret i undervisningen og fagligt ser vi ikke de store problemer.

<p>til den unges mål for den almene del:</p>	<p>Socialt ser vi derimod store udfordringer. y virker meget sårbar og det er svært for hende at være med i elevernes fællesskab.</p> <p>Børne og ungdomspsykiatrien beskriver</p> <p>Ved indledende samtale findes anledning til mistanke om Asperger syndrom. Diagnosen bekræftes via en ADOS modul 4 samt på baggrund af tidligere psykologiske undersøgelser og det kliniske indtryk.</p> <p>Der er tale om en ung kvinde, der vurderes at have brug for meget høj grad af struktur og forudsigelighed i sin hverdag kombineret med realistisk virkelighedsnær feedback i sociale situationer pga. de vanskeligheder som Y har jf. diagnosen Aspergers syndrom.</p> <p>Aktuelt vurderes det at hendes behov kan tilgodeses ved støtte-kontaktperson ressourcer og når der bliver tale om opstart af egentlig uddannelsesforløb, anbefales det, at ytilknyttes en mentor. Når hun flytter hjemmefra i egen bolig, vil der efter al sandsynlighed være behov for en vis grad af støtte til at y kan strukturere sin hverdag og ikke mindst komme op om morgenen og i gang.</p> <p>konklusion:</p> <p>y kan tilsyneladende IKKE bruge sit intellektuelle potentiale og evne til at se detaljer til at kunne kopiere andres adfærd. Sandsynligvis har hun også svært ved at overføre fra en situation til en anden. Hun er stærkt interesseret i andre mennesker men ved blot ikke hvad hun skal stille op i relationen. Hun overtræder normer og misforstår og derfor afviser hun kontakten når det bliver for svært. Hun har således kun få ressourcer at møde omverdenen med.</p> <p>Hvad er den unges mål med uddannelsen</p> <p>y har gennem 1½ år IKKE haft succes med noget uddannelsesmæssigt. Hun vil gerne have en uddannelse eller et forløb, HVOR hun kan bruge sine særlige og specielle evner og derigennem prøve at få nogle succes oplevelser.</p> <p>a. Personlig hygiejne mv.</p> <p>Graden af selvhjulpethed i forbindelse med personlig hygiejne</p> <p>y har meget styr over den personlige hygiejne og alle afskygninger heraf.</p> <p>Hun tager medicin mod nedtrykthed - Fluoxetin</p> <p>b. Selvstændig livsførelse</p> <p>Afdække behovet for botræning?</p> <p>y har ofte problemer med døgnrytmen – hun vender op og ned på dag/nat. Hun sover længe og kan IKKE komme op, sidder og spiller World of Warcraft/chat den halve nat.</p> <p>Hun kan godt finde ud af, at lave enkle retter hvis hun gider og kan overskue processen. Hun skal guides da hun er bange for at gøre noget forkert. Hun er meget usikker.</p> <p>Y kan godt gøre rent MEN har problemer med motivationen. Hun skal guides og støttes. Så er der ingen problemer.</p> <p>y bor sammen med sin mor på 80 kvadratmeter og pladsen er trang. Der er mange praktiske</p>
--	---

opgaver MEN igen har Y meget svært ved at tage sig sammen til at hjælpe – DET giver mange konflikter. Y er ikke doven MEN har svært ved at overskue tingene. Bange for om hun gør tingene ordentligt og rigtigt – DERFOR er det nemmere bare at lade stå til og ikke gøre noget.

Y's mor fortæller, at pengene "brænder ad helvede til i lommen" – hun kan ikke selv administrere pengene MEN hun vil gerne prøve. HUN skal guides og støttes i processen. Hun er meget usikker.

Y har et meget godt indblik i sund livsstil.

y vil MEGET gerne hjemmefra – mor og datter går hinanden meget på nerverne. Mor har problemer med psyken efter længere tids personlige problemer af familiær karakter og derfor påvirker det også deres indbyrdes forhold negativt..

c. Transport:

Afdække, hvorvidt transporten skal være et kompetencemål

y bliver køresyg hvis hun skal med bussen.

Y kan ikke lide/overskue at køre med offentlige transportmidler – specielt ikke hvis man skal skifte.

Y har brug for overskuelighed og struktur.

d. Socialt:

Indgå i sociale relationer / skabe sociale relationer / skabe et aktivt fritidsliv

Y har meget lidt eller nærmest ingen selvtillid eller tro på sig selv. Har fortæller, at hun har et "meget stort" personligt rum og at nærhed med andre unge/mennesker er meget svært for hende.

Y har det især svært med mange mennesker på det samme sted.

Hun har tillært sig måder/former, at begå sig på blandt andre mennesker. Men det kan være rigtig svært for hende.

Hun er nødt til hele tiden at kompensere og indgå kompromiser for, at hverdagen skal blive nogenlunde tålelig.

Y har et meget begrænset eller ingen omgangskreds og hun er derfor meget selv. Hun bruger meget tid virtuelt i forskellig forum blandt andet spiller hun meget World of Warcraft.

Når vi taler om samarbejdsevner, fortæller Y "*at nu går der sku lidt Asperger i den*", forstået på den måde, at Y har meget svært ved at samarbejde med andre. Hun går meget sine egne veje.

Y bor sammen med sin mor i Brørup. Hun har en bror som hun ikke ser (han er handicappet) samt en søster i Vejen. Faderen ser hun ikke og ønsker heller ikke kontakt med ham.

	<p>Hun har meget brug for støtte og guidning ifht. At opretholde og skabe netværk.</p> <p>e. Samfundsfaglig</p> <p>Y har det rigtig svært ved mange ting og har ikke nogen særlig stor almen viden. <i>"MÅSKE er jeg lidt blondine dum"</i>, fortæller Y og smiler.....</p> <p>f. Indsigt i egen situation / realistiske forventninger</p> <p>Bevidsthed omkring egne kompetencer / handicap</p> <p>Y er blevet mobbet massivt i skolen og hendes familie har svært ved at acceptere hendes personlighed og væremåde.</p> <p>Y har meget lidt selvværd.</p> <p>Hun har rimelige forventninger til sin egen kunnen og fremtidige arbejdsliv.</p> <p>Y ved godt, at hun ikke er som alle andre MEN <i>"jeg synes ikke det er særlig fedt, at have en diagnose og skulle leve med den"</i>, fortæller hun.</p> <p>Y har stadig til gode, at prøve mange ting af som andre unge. Eks. Fester, halballer eller bare byture. HUN har ingen at følges med.</p>
<p>Mål for den almene del:</p>	<p>Selvstændig livsførelse/behov for botræning:</p> <p>Y har behov for støtte til at strukturere sin hverdag – sørge for at hun kommer i seng og op i ordentlig tid, til at kunne passe skole og job.</p> <p>Y har brug for meget struktur og støtte, så hun ikke behøver være nervøs for om hun gør tingene rigtigt og til tiden.</p> <p>Hun har stort behov for hjælp til at styre sin økonomi.</p> <p>Y skal generelt opnå færdigheder i selvstændig boform såsom kontakt til myndigheder, madlavning, indkøb, tøjvask, rengøring osv.</p> <p>Hun skal motiveres til selvstændige aktiviteter bla. Ud fra interesseområder</p> <p>Transport:</p> <p>Hun skal blive tryk ved at benytte offentlige transportmidler gennem træning og støtte både på kendte og ukendte strækninger.</p> <p>Socialt:</p> <p>Hun skal fortsat arbejde/træne med at udvikle sine sociale færdigheder eks. Indtage en rolle i en gruppe og tage kontakt til andre unge.</p> <p>Motiveres til at skabe kontakt til andre unge</p> <p>Y skal lære hensigtsmæssige strategier når hun bliver frustreret/ikke kan overskue tingene.</p> <p>Støttes i at vælge sine kampe med omhu – hun er stædig og skal lære, at det ikke kun er</p>

	<p>hendes ideer/metoder som dur i en given situation.</p> <p>Hun skal lære/støttes i at acceptere krav og at klare forandringer i daglige rutiner i forbindelse med job og uddannelse.</p> <p>Hun skal lære at udvikle sin selvtilid – hun har ikke rigtig troen på noget</p> <p>Y skal støttes i at skabe og vedligeholde netværk/venskaber med jævnaldrende unge.</p> <p>Samfundsfagligt:</p> <p>Hun skal opnå et mere detaljeret kendskab til offentlige tilbud og kontakt til myndigheder.</p> <p>Indsigt i egen situation:</p> <p>Blive mere bevidst omkring egne ressourcer – troen på sig selv, udvikle noget selvtilid.</p> <p>Personlig udvikling og mulighed for at deltage selvstændigt og aktivt i samfundslivet</p> <p>Få opgaver som mestres og med langsom progression.</p> <p>Arbejde med at skelne og udtrykke egne følelser.</p>
Den Specifikke del:	
<p>Beskrivelse af den unge relevant i forhold til den unges mål for den specifikke del</p>	<p>a. Kommunikation</p> <p>Y har pga. sin Asperger stort behov for tryghed og struktur. Hun kan godt kommunikere med andre MEN for det meste på hendes præmisser og så skal der meget til før hun stoler på og er tryk ved andre mennesker.</p> <p>Hun kan godt aflæse kropssprog.</p> <p>b. Forberedelse til beskæftigelse</p> <p>Funktioner der skal trænes med henblik på at eleven kan varetage en funktion på arbejdsmarkedet (+ / - ordinært)</p> <p>Y fortæller, " at mine erfaringer siger mig, at jeg ikke kan tage et normalt arbejde eller en normal uddannelse"..</p> <p>"Det kræver meget specielle, trygge og strukturerede rammer hvis tingene skal lykkes for mig", siger Y</p> <p>Y har meget svært ved at modtage og udføre en instruktion medmindre, at kommunikationen er meget tydelig og rammnerne er strukturerede og konkrete.</p> <p>Y kan ikke se nuancer i hverdagen – det er meget sort/hvidt.</p> <p>Hun skal ikke have for mange ting at forholde sig til – 1 ting af gangen.</p> <p>Hun har meget svært ved, at komme op om morgenen og har brug for støtte og guidning.</p> <p>Hvis hun bliver forsinket SÅ VÆLGER hun hellere at blive hjemme – kan ikke overskue konsekvenserne.</p> <p>Hun har meget brug for, at få viden om og opleve hvordan arbejdsmarkedet fungerer.</p> <p>Hun vil godt kunne arbejde 37 timer HVIS forholdene/omgivelserne er tilpasset til hendes specielle behov.</p> <p>c. Boglig / praktisk undervisning</p> <p>Afdække behovet / ønsket / motivation for fortsat boglig undervisning</p> <p>Y er udpræget praktisk og meget kreativ i sin læringsform. GERNE understøttet visuelt – hun er meget nervøs for at gøre tingene forkert.</p>

	<p>Y har et meget højt fagligt niveau SPECIELT i engelsk. ” <i>MEN hvad nytter det, hvis man socialt er så handicappet, at man ikke formår at gøre brug af disse kompetencer</i>”, konkluderer Y opgivende...</p> <p>Det er vigtigt med en tæt opfølgning i undervisningen, FOR hvis Y ikke forstår meningen med noget specifikt – SÅ VIL hun ikke spørge.</p> <p>Y har et meget stort engagement HVIS hun bliver støttet og guidet.</p> <p>d. Konfliktløsning Afdække om dette er et indsatsområde</p> <p>Y har meget svært ved konflikter og direkte konfrontationer. Hun veksler mellem arrig, ked af det og indelukthed.</p> <p>Y er meget opgivende og har ikke særlig meget tålmodighed.</p> <p>e. Fritidsaktiviteter Afdække behovet for at eleven lære at skabe sig et aktivt fritidsliv</p> <p>Y er meget kreativ i sin tankegang og er god til at skabe og kreere noget.</p> <p>Hun kan godt lide at læse og tegne samt alt med en computer.</p>
<p>Mål for den Specifikke del:</p>	<p>Forberedelse til beskæftigelse: Opnå noget viden i forhold til uddannelse og erhverv indenfor IT, hvor hun med succes kan bruge sin specielle evner.</p> <p>Lære at man godt kan komme for sent UDEN at blive helt væk – skal lære at ringe og melde fra/til.</p> <p>Generelt opnå kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet/uddannelse såsom modtage og udføre en instruktion, skabe sig en arbejdsidentitet, forståelse for de forskellige faktorer som udspiller sig på en arbejdsplads eller udd. Institution.</p> <p>Opnå noget mødestabilitet med støtte og guidning fra en SKP.</p> <p>Via praktikker finde netop det jobområde som gør den største forskel for hende.</p> <p>Boglig/praktisk undervisning: Skal lære og motiveres til og tilbydes fysiske aktiviteter i hverdagen/skolen/jobbet.</p> <p>Y er meget praktisk i sin læringsform og skal derfor tilbydes forskellige understøttende midler i undervisnings og jobmæssig sammenhæng.</p> <p>Det er vigtigt at man er bevidst om, at Y har forstået opgavens omfang og indhold. Hun spørger IKKE. Meget struktureret og overskueligt. SÅ er hun tryk og mere sikker.</p> <p>Lære de sociale spilleregler på stedet, så hun i mindre grad bliver isoleret ifht.til andre studerende og kollegaer.</p> <p>Læringsforudsætninger: Praktiker – det skal vises og gerne understøttet visuelt. Hun er bange for at gøre tingene forkert og det skal man indtænke i læringsituationer ELLERS bliver hun væk/spørger IKKE.</p> <p>Konfliktløsning: Y skal lære hensigtsmæssig konfliktløsning og strategier.</p> <p>Fritidsaktiviteter: Hun skal motiveres til at deltage i fritidsaktiviteter med andre unge.</p> <p>Hun skal støttes i at indgå i forskellige aktiviteter og blive en del af ungdomskulturen på stedet/udd. Institutionen.</p> <p>Introduceres til forskellige tilbud og aktiviteter – udvide sin horisont.</p> <p>Støttes i at udvikle sine kreative evner – brugen af computer som redskab.</p>
<p>Den praktiske del</p>	
<p>Beskrivelse af den</p>	<p>a. Praktiske aktiviteter</p>

<p>unge relevant i forhold til den unges mål for praktiske del.</p>	<p>Hun interesserer sig meget for computer. Hun er praktisk og kreativ begavet - det skal man udnytte i både undervisnings og erhvervs øjemed HVIS tingene skal lykkes for Y. Hun har ingen erfaring med arbejdsmarkedet kun fra Hansenberg MEN IGEN uden succes.....!! b. Praktik: Inden for hvilke områder, vil praktik kunne finde sted. Ingen tidligere praktisk eller praktik erfaring MEN man skal tage udgangspunkt i hendes praktisk KREATIVE sider/kompencer hvis tingene skal lykkes denne gang. Y har behov for massiv støtte i alt lige fra at komme hjemmefra om morgenen til undervisningen som skal tilrettelægges ud fra Ys behov. Y vil gerne bruge sine helt specielle kreative evner og kompetencer sammen med andre ligesindede – hun er meget interesseret i MAD universet.....</p>
<p>Mål for den praktiske del.</p>	<p>Praktiske aktiviteter: Generelt opnå praktiske kompetencer indenfor IT området – hun har nogle specielle evner som kan opbygge hendes selvtillid. Blive forberedt og afklaret i forhold til fremtidig beskæftigelse. Opnå realistiske forventninger og at det er OK Tilbydes forskellige former for praktikker indenfor IT området.</p>

7. EVT BEHOV FOR TRANSPORT

Y har behov for støtte og guidning ifht. Planlægning og træning

8. EVT BEHOV FOR BOTILBUD

Y har behov for et bofællesskabslignende tilbud – ellers isolation.

9. EVT BEHOV FOR FRITIDSTILBUD

Ja, ellers kommer hun ikke af sted kan ikke motivere sig selv

10. EVT BEHOV FOR HJÆLPEMIDLER

11. FORSØRGELSESGRUNDLAG

Efter gældende lovgivning: kontanthjælp

12. SKITSE TIL UDDANNELSESFORLØB (Eventuelt foreslået uddannelsesinstitution, se bilag med foreløbig uddannelsesplan)

STU skal medvirke til:

At Y kan udvikle sig personligt, socialt og fagligt med henblik på et så selvstændigt og udbytterigt voksenliv som muligt

At få afklaret mulige beskæftigelsesområdet efter afsluttet uddannelse

Evt. at få afklaret mulige bosteder og boformer.

Afklaringsforløb - Nedenstående områder ønskes afdækket:

Pædagogisk afdækning af læringsstile og forudsætninger (evt. en PAS test)

Afdække kompetencer

Formulere progression, hvad er forudsætningerne for progression i uddannelsesforløbet.

Barrierer i forhold til at opnå målene i indstillingen/uddannelsesplan.

<p>Formulere overordnet mål for uddannelsen og sætte parametre for opfyldelse af mål.   Udvikling Alment (personlig udvikling, socialt, samfundsfagligt, kommunikation/indsigt/viden, bo-undervisning, selvstændig livsførelse, husholdning, økonomi etc.)   Udvikling Specifikt (udvikling af interesser, evner, særlige færdigheder, fritidsaktiviteter, kendskab til UEA)   Udvikling praktikker (praktiske aktiviteter og praktik)</p>
1. År ASPit – hun er godkendt ud fra et praktikforløb 5 uger
2. År ASPit
3. År ASPit

13. EVT. SUPPLERENDE OPLYSNINGER

<p>UU har orienteret om:</p> <p>At der skal lægges vægt på de unges/forældrenes ønsker i forhold til den nærmere tilrettelæggelse (jf. Bek. 974 § 4)   At der i uddannelsesplanen kan indgå elementer, der leveres af forskellige uddannelsesinstitutioner/institutioner (jf. L 564 § 5) (husholdningsskoler, højskoler, særligt tilrettelagte forløb på efterskoler, produktionsskoler, institutioner for erhvervsrettede uddannelse, daghøjskoler, værksteder og andre institutioner)   At der kan indlægges op til 280 timers praktik pr år (jf. L 564 § 7)   At den unge kan modtage tilbudet indtil det fyldte 25 år (Jf. § 2 L 564)   At den unge ikke kan modtage SU, men skal forsørges via offentlige overførselsindkomster eller førtidspension.   Henvendelse herom i Jobcentret   At den unge kan klage over afgørelser vedr. indhold, målgruppe samt afgørelser om tilbudet (Jf. § 12 L 564)   At visitationsudvalget træffer afgørelse vedr. uddannelsesstilbud. (jf. Bek.974 § 4)   At visitationsudvalget er ansvarlig for at informere den unge om afgørelsen.   At Uddannelsesplanen justeres min. 1. gang årligt</p> <p>Kopi af indstillingsskemaet sendes til den uddannelsesinstitution, der skal varetage afklaringsforløbet/ undervisningen</p>

UU vejleder har foretaget UNGEPAS test af Y . Samlet konklusion:

OPMÆRKSOMHED

Y viser omfattende problemer i grundlæggende opmærksomhed dvs. tempo kan svært afstemmes efter opgave og Y kan svært koncentrere sig relevant over tid og på emne. Opmærksomheden er grundlæggende for ret så mange læringsfunktioner så denne score er kritisk for læring, hukommelse og anvendelse af erfaring.

Pædagogik (kompenser og hjælp ved at):

- Der skal skabes klare rammer og aftaler for arbejdsopgaver.
- Der kan med fordel reguleres på længde af opgaver.
- Korte og få opgaver – gerne af samme slags (træningsopgaver)
- Ensartethed i instruktioner, aktiviteter og materialer
- Altid få og præcise instruktioner
- Tydelig markering af få vigtige ting, der skal arbejdes med – her og nu!
- Indlæg strukturerede motorisk aktive pauser f.eks. hver 5 min og aftalt indhold f.eks. at træne opgaveløsninger, spille samme spil på computer o.l.
- Vigtigt at der er en ensartethed i dags rytmen og at indhold kan ændres i små skridt f.eks. ved anvendelse af video klip, billedmateriale og selvkontrollerende materialer.
- De fleste elever magter kun en indlæringsmetode – elementlæring. Så forvent ikke det store overblik.

For gode ideer og hjælp - se i Håndbog om opmærksomhed, Munkholm Forlag

Hukommelse. Y skal have strukturel hjælp, men kun til enkelte opgaver og for lige at komme i gang. En hjælp for at klare at genkalde og huske. En række ydre huskestrategier kan benyttes fx notesbog, gule sedler, indtale på sin mobil/MP3er og et leksikon med alle modelopgaver er en god ide. For gode ideer og hjælp - se i Håndbog i hukommelse, Munkholm Forlag

Strategier. Y skal have megen hjælp for at magte opgaver der kræver overblik. En pædagogisk hjælp, der skal omfatte én regel og opgaveløsning og så vende tilbage og forklare hvad dette skal bruges til, så der skabes et forklaret overblik. Oftest kan der med fordel tages billedbaserede eller sproglige opgavestrukturer ind for at skabe en god forklaring. Fra MPM-projektet anbefales at forsøge med de simple opgaver fra område A og B, for siden at gå til C. Små skridt med megen hjælp er helt nødvendigt, men ved at anvende leksikon-bogen kan der skabes en hukommelse for opgaver, Y kan vende tilbage til.

Persontræk

Y skal have moderat hjælp til at træde i udadvendt karakter. Kan virke lidt for tilbageholdende - lidt påtaget og irriterende, fordi der kræves at andre skal se mig og være min hjælp - uden en egentlig grund. Andre skal derfor tage initiativer for at få løfte Y til deltagelse. Keder sig dog let og kan i sådanne sammenhænge blive noget ensidig i valg af samtaleemner ift andre.

Y fremviser omfattende problemer med hele den udadvendte del af sin personlighed. I alvorlige tilfælde kan dette medføre verbale og truende holdninger til andre. Opfattes ikke som en behagelig person og der skal meget lidt til at de føler sig forurettet. Der skal tales meget om neutrale emner for ikke at virke provokerende. Personerne er ret ligeglade med andre og deres opfattelser. Y agerer meget egocentrisk.

Y fremviser alvorlige problemer med hele sit selvværd og har det svært med sig selv og andre. Kan der findes personer i omgangskredsen, der kan få energien op så bør de benyttes som en start-hjælp. Ellers kan nogle løft i de faglige kompetencer eller sociale temaer, bygge Y op. Personerne skal forholde sig til andre ved at blive mildt provokeret - for at skabt noget dynamik. Y agerer egocentrisk men kan bringes ud af denne onde cirkel. Nogle personer har denne profil hvis der er sket akutte og alvorlige hændelser i deres liv, som de ikke har fået på plads. Se i bogen Motivationens grundlag, Munkholm forlag

Y har meget omfattende problemer med sine indadvendte persontræk. der skal overvejes om der er psykiske problemer - og så skal der tilbydes hjælp. Y er direkte afhængig af at andre kan træde hjælpende til og få ordnet praktiske ting ellers sker der intet. Hvis man til en sådan person tilknytter en kendt og accepteret anden person - en mentor, så kan man opleve, at der sker en forbedring af den meget negative udvikling. Y oplever at være så indadvendt som smertefuld.

UU vejleder har foretaget Læringsstils-afklaring:

Testen giver nogle anvisninger til hvordan fagpersoner/relationer anviser gode måder, når Y skal lære nyt og/eller svært stof.

Y viser i testen at hun er VISUEL (se billede/tekst) og TAKTIL (røre) i sin læringsstil samtidig profiterer hun af en ANALYTISK (detaljeorienteret) læring/undervisning:

- Indretning – dit fysiske læringsmiljø
- hun arbejder bedst alene
- Hun koncentrerer sig bedst når temperaturen i lokalet er kølig
- Hun kan bedst arbejde i en blød sofa eller sække stol - uformelt
- Hun profiterer af noget mad og drikke undervejs.
- Samarbejde – dit sociale læringsmiljø
- Hun arbejder bedst alene – hjælp hende så hun føler hun trives

- Hun skal have mulighed for at sætte sig i lokalet, så hun får mulighed for at arbejde efter sit behov – uformel stil.
- Se, høre, røre og gøre – dine perceptuelle præferencer
- Når man i sin læringsstil er VISUEL vil man have gavn af:
  - At læse trykte tekster eller bøger med og uden billeder
  - At se faglige film og dvd
  - At anvende grafer og illustrationer når du lærer.
  - At tegne, mens du arbejder
  - At skrive mind-map, når du lærer
  - At illustrere det, du laver – gerne på tavlen, som oversigtskort eller ved at bruge powerpoint
  - At skrive dine ideer ned undervejs
  - At dokumentere arbejdet gennem fotos eller illustrationer.
  - At lave indre billeder, når du lytter
- Når man i sin læringsstil er TAKTIL vil man have gavn af:
  - At have noget i hænderne, tage notater, tegne når du lytter, arbejder eller læser
  - At bruge computeren
  - At illustrere dine ideer og opgaver i konkrete materialer som fx kort, spil eller modeller
  - At løse praktiske opgaver
  - At spille brædspil eller bordspil
  - At skrive og tegne
  - At arbejde med eller selv lave puslekort, idekort eller opgavekort.
  - At bruge en nulrebald eller stressbold, når du skal koncentrere dig.
  - At notere nøgleord om og lave understregninger i det, du læser.
- Helhed / detaljer – din hjernes bearbejdningsmåde.
- Når man profiterer af en ANALYTISK (detaljeorienteret) undervisning/læring vil man have gavn af:
  - At se stoffet trin for trin
  - At have en klar struktur og konkrete anvisninger i opgaveløsningen – fx følge en manual
  - At gå direkte i gang med opgaven
  - Logiske forklaringer
  - Arbejde med en opgave af gangen. GØR den færdig, før du begynder på en ny
  - Opgavetyper der netop har en løsning.
  - Gøre det samme på samme måde flere gange ved opgaveløsning.
  - At planlægge dit arbejde og din tid efter en fast rutine
  - At lave opgaven i rækkefølge.

14. Bilagsliste:

15. Underskrifter

BILAG C

Kompetencepapir

Når eleverne forlader STU efter de tre års uddannelse, så er det med et samlet kompetencepapir der indeholder alle de opnåede kompetencer i uddannelsen. Det er kommunen, der har ansvaret for, at papiret udstedes til den enkelte

STU- elev, men det er en god idé at Uddannelsessteder er behjælpelige hermed og evt. afholder en festlighed i forbindelse med overdragelsen af papiret og afslutningen af STU.

Kompetencepapiret jfr. BEK nr 974 af 19/07/2007

§ 15. Ved ungdomsuddannelsens afslutning sørger kommunalbestyrelsen for, at der udstedes et kompetencepapir til den unge.

Stk. 2. Kompetencepapiret skal indeholde følgende oplysninger:

- 1) Den unges navn og personnummer.
- 2) Den unges mål med hele uddannelsen, jf. § 7, stk. 2.
- 3) En beskrivelse af hver enkelt gennemført uddannelsesdel med angivelse af uddannelsesinstitution, varighed, omfang og indhold.
- 4) En beskrivelse af de gennemførte praktiske aktiviteter, herunder praktik i virksomheder og institutioner, med angivelse af varighed, omfang og indhold.
- 5) En vurdering af den unges opfyldelse af målene for hele uddannelsen, for de enkelte uddannelsesdele og for de praktiske aktiviteter, herunder de opnåede beskæftigelsesmæssige kompetencer.

Stk. 3. Forinden kompetencepapiret udstedes, sørger kommunalbestyrelsen for, at den unge indkaldes til en samtale om, hvordan uddannelsen er forløbet. Indkaldelse til samtalen skal normalt finde sted senest 14 dage efter, at uddannelsen er afsluttet. Hvis den unge ønsker det, kan den unge under samtalen bistås af forældre eller værge eller andre personer, som den unge har tillid til.

§ 16. Afbryder den unge ungdomsuddannelsen, sørger kommunalbestyrelsen for, at der udstedes et kompetencepapir for den delvist gennemførte uddannelse. § 15 finder tilsvarende anvendelse.

Eksempler på Kompetencepapirer:

Ex.1)

ÅÅÅÅ Kommune

Kompetencepapir

For gennemført Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov STU, 3 år.

LOV nr 564 af 06/06/2007

XXX

Har den 31. juli 2009 afsluttet og gennemført ovenstående uddannelse i henhold til undervisningsministeriets bekendtgørelse. Indholdet i uddannelsen ifølge LOV nr 564 af 06/06/2007:

Formål:

At unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, social og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt – og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. Uddannelsen skal fremme:

- Personlig udvikling og mulighed for at deltage selvstændigt og aktivt i samfundslivet.
- At indgå i sociale sammenhænge og få et selvstændigt og aktivt fritidsliv.

- Udvikling og kompetencer til brug i uddannelses- og/eller beskæftigelsessituationer.

Varighed

- Uddannelsen er en 3 årig fuldtidsuddannelse
- Årligt minimumstimer: 840 timer a 60 minutter svarende til 28 lektioner a 45 min i 40 uger
- Praktik max 280 timer årligt.

Uddannelsens indhold

- Almendannende del: Rettet mod den unges personlige og sociale udvikling
  - **XXX har opnået kompetencer i forhold til selvstændig livsførelse**
  - **XXX er bekendt med hvordan man benytter offentlige transportmidler**
  - **XXX har arbejdet med sociale kompetencer såsom kontakt og vedligeholdelse af relationer,**
  - **XXX har fået et større kendskab til det omkring liggende samfund,**
  - **XXX har fået større indsigt i egen livssituation.**
- Specifikt målrettet del: Støtte udviklingen af den enkelte unges interesser, evner og særlige færdigheder.
  - **XXX har opnået kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet gennem praktikker og forberedelse**
  - **XXX har fået realistiske forventninger til fremtidig beskæftigelse**
  - **XXX har gennemgået en udvikling i undervisningen på CSV i bla. Dansk, matematik og musik. (se særskilt dokument)**
  - **XXX har fået flere kompetencer vedrørende konfliktløsning.**
  - **XXX er blevet mere bevidst om sine muligheder og kompetencer i fritiden.**
- Praktik: Udvikle og afprøve den unges muligheder uden for det undervisningsmæssige miljø
  - **XXX har opnået kompetencer indenfor reservedels ekspedering og detail (butik)s kendskab gennem praktikker hos dels Sydjysk reservedele i Vejen og Bilka Esbjerg (se særskilt dokumenter)**
- Vejledning.
  - **XXX er gennem hele uddannelsen blevet vejledt af UU.**

Uddannelsessted

CSV-. Center for Specialundervisning for Voksne

Praktikker

Sydjysk Reservedele uge 46-49 2008

Kvickly uge 16-18 2008

BILKA, g fra den 20.4.09 – 31.07.09, 37 timer pr. uge

Vedlagte udtalelser

- Undervisningsplaner CSV
- Praktikbeskrivelse BILKA
- Evalueringsskema BILKA

De bedste hilsner og tillykke med uddannelsen,

UU Vejleder

for ÅÅÅ Kommune

Ex.2)

ZZZ Kommune

Kompetencebevis

For gennemført Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov STU

Lov nr. 564 af 06/06/2007

YYY

har den 31.07.2011 afsluttet og gennemført ovenstående uddannelse i henhold til undervisningsministeriets bekendtgørelse. Indholdet i uddannelsen ifølge Lov nr. 564 af 06/06/2007:

Formål:

At unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, social og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt – og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.

NAVN:	YYYY
CPR.NR:	
STU- PERIODE:	
DATO:	

XXX BO- OG ERHVERVSSKOLE:

Xxx Bo- og Erhvervsskole er et specialiseret uddannelses- og arbejdstilbud. De unge bor på Xxx i en af vores mange bo typer. Der tilrettelægges for hver elev et individuelt forløb, gerne over flere år. Xxss kendetegn er en struktureret hverdag med højt til loftet, overskuelighed og varme. Vi er et helhedsorienteret tilbud med progression i bo og arbejdsmulighederne. Her er skole og mange forskellige faste værksteder med høj faglighed

FORMÅL:

Målet for YYYs tredje år på STU, har været at sikre YYY personlige, sociale og faglige kompetencer som skal danne grundlag for et selvstændigt og aktivt voksenliv.. At YYY gennem målrettet træning, undervisning og praktikker bliver afklaret i forhold til mulig fremtids beskæftigelse. At YYY kan udvikle sig personligt, socialt og fagligt med henblik på et så selvstændigt voksenliv som muligt. Overordnet har YYY fået en spirende og nysgerrig tilgang til arbejdslivet og til hvilke områder der på sigt kunne have hans interesse, og der har ikke været opgaver som YYY ikke har haft lyst til at deltage i.

Landbrugsværksted:

YYY har deltaget på landbrugsværkstedet, i de årtids bestemte opgaver der er med korn og kartoffelproduktion.

YYY er tjenstvillig i forhold til opgaverne, og han kan bidrage med flere ting hvis der er den nødvendige støtte. YYY har brug for tydelige anvisninger.

Bygge og anlægsværksted:

YYY har været en del på bygge og anlægsværkstedet, da det var her hans største interesse lå i starten af opholdet. Siden er interessen for tømrer arbejdet dalet en smule og YYY har fundet ud af, at han gerne vil afprøve mange andre faggrupper. YYY har i den tid han var på bygge og anlægsværkstedet, fået kendskab til arbejdsgange, rutiner og værktøj der kendetegner tømrerarbejdet.

YYY har været i intern praktik hos tømreren, hvor opgaven var at lægge tag på en af Xx's bygninger. Det gik rigtig fint, og YYY fik en forståelse af, hvad en tømrer laver.

Køkkenværksted:**Skov, natur og pedelværksted:**

YYY har fået undervisning i "grøn pedel" han har haft en positiv tilgang til alle opgaver, selv dem med hakkejern og rive. YYY virker som om han, ikke går så meget op i selve opgaven, men mere at der er noget at lave

Traktor- smedje og mekanikerværksted:

YYY har fået et lille kendskab til reparationer af en scooter. Han har endvidere deltaget i arbejdet med at klargøre Xx's biler og traktorer.

YYY har deltaget i svejsekursus med stor interesse.

Dyreværksted m. ægproduktion og heste:

Se særskilt skema over opnåede kompetencer på dyreværkstedet

Personlige kompetencer:				
	kan selvstændigt	kan med lidt støtte	kan med nogen støtte	kan med meget hjælp
Økonomi og budgetstyring			x	
Indkøb, planlægning og madlavning				x
Personlig hygiejne			x	
Døgnrytme		x		
Oprydning, rengøring og vask af tøj			x	
Konfliktløsning			x	
Planlægge og gennemføre rejse		x		

Sociale kompetencer:				
	kan selvstændigt	kan med lidt støtte	kan med nogen støtte	kan med meget hjælp
Skabe og indgå i relationer			x	
Skabe et fritidsliv			x	
Samarbejde		x		
Planlægning af ferie og fritid		x		
Takt og tone		x		

Faglige kompetencer:				
	kan selvstændigt	kan med lidt støtte	kan med nogen støtte	kan med meget hjælp
Arbejde efter instruktion			x	
Mødestabilitet/ møde til tiden	x			
Overholde pausetider		x		
Møde i det rette arbejdstøj/hygiejne	x			

Gennemførte kurser på Xxx
YYY har gennemført følgende kurser:

- Førstehjælp, der er udstedt bevis af Dansk Røde Kors

Kurser hvor YYY har fået udstedt et bevis fra Xxx:

- Svejsekursus
- Dagens Danmark
- Grøn pedel
- Tema tur
- Køkkenhygiejne

Gennemførte praktikker

YYY har gennemført følgende praktik:

- 2 ugers internt praktik på tømrerværksted, hvor opgaven var pålægning af tag

Gennemført undervisning på yyy

YYY han gennemført undervisning fra 2009/2010 i følgende:

- Dyr og udeliv.
- Motion, svømning og cykling
- Interne praktikker i 225 timer
- Studieture
- Botræning i 60 timer

Uddannelses og undervisnings sted :	Xxx Bo og Erhvervsskole
Forstanderpar	
Telefon	
Mailadresse	
Kontaktperson på Xxx	
Tidspunkt	

Uddannelses og undervisnings sted :	Kildebjerget Kostskole og
Telefon	
Mailadresse	
Kontaktperson på Kildebjerget	

De bedste hilsner og tillykke med uddannelsen

UU Vejleder

for ZZZZ Kommune

Ex.3)

Et eksempel på et bevis for opnåede kompetencer hos en udbyder af et STU-forløb. Et sådant bevis skal indgå i en kommunes udstedelse af et samlet kompetencepapir til en konkret STU-elev.

KOMPETENCEBEVIS

XXX

cpr.nr.:

har gennemført den treårige ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU)

xxx, den _____

forstander

Lovgrundlag

- LOV 564 af 6. juni 2007 Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov
- BEK nr. 974 af 19. juli 2007 Bekendtgørelse om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Navn:	
Cpr.nr.:	
Periode:	
Uddannelsessted:	

Uddannelsens indhold

M har i løbet af uddannelsen gennemgået følgende:

Afklaringsforløb inklusive PAS-test og med afsluttende studietur til Amsterdam.

Afklaringsforløbets varighed: 336 timer.

Undervisning

- Dansk/matematik
- Svømning
- Golf
- Almen idræt

Varighed: 896 timer

Temaundervisning

- Botræningskursus
- Ungeliv
- Misbrug
- Kend din by
- Gæstebud
- Penge og privatøkonomi
- Virksomhedskultur og arbejde

Varighed: 336 timer

Værkstedkundervisning

- PMU's træværksted *DanMade*
- PMU's campingplads *Soldalens Camping*

Varighed: 1232 timer

Praktikforløb

- Sindal Traktorkompagni
- Knivholt, Frederikshavn
- Minkavler Erik Undall Behrend

Varighed, praktikforløb: 460 timer

Kurser

- Maskinkørekort, bestået marts 2010
- Truckcertifikat, bestået maj 2010

Vurdering

M fremstår som en glad og pligtopfyldende ung mand, som over for de øvrige elever er en god og hjælpsom kammerat; han kan dog i det sociale spil have i konflikter og situationer, som han ikke selv magter at løse.

M er socialt anlagt, men skal have hjælp til at skelne mellem undervisning/arbejde og fritid.

I dansk har M arbejdet med læsning og forståelsen af det læste, dels med brug af bøger og dels med brug af aviser. Her er der sket en positiv udvikling med M.

I matematikundervisningen har M lært principperne i addition og subtraktion.

M har dog svært ved at forblive koncentreret og fokuseret gennem en hel dag. Dette gælder især når han arbejder med boglige/teoretiske fag. Her har M brug for hyppige pauser og over middag har det været vigtigt at arbejdsopgaverne er blevet af en mere fysisk/kropslig karakter.

På trods af M' motoriske og koordineringsmæssige vanskeligheder har vi set en fremgang i hans brug af håndværktøjer.

Endvidere har M vist en stadig større interesse i og forståelse af sikkerheden på en arbejdsplads, blandt andet i brugen af personlige værnemidler.

I hele perioden har M været mødestabil, samarbejdsvillig og god til at overholde aftaler.

Generelt har M stadig brug for hjælp til at komme i gang, gennemføre og afslutte en opgave.

Han arbejder bedst med én ting ad gangen og skal i instruktioner have korte, klare og entydige beskeder.

Ved kendte, konkrete og rutineprægede opgaver har M udført det anviste arbejde tilfredsstillende.

Hvis M arbejder indenfor et af sine interesseområder, blandt andet ved at køre traktor, kan han endog bibeholde opmærksomheden i længere tid ad gangen.

Ved udefra kommende forstyrrelser mister M sin koncentration og det er vigtigt for ham at arbejde i små grupper. Ved nyindlæring vil M have stor glæde af en-til-en instruktion.

M er blevet bevidst om, at han ved at bruge høreværn med musik kan holde forstyrrelserne ude og derfor i højere grad opretholde sin koncentrationsevne.

